

„Nem illő a templomban a párthoz való kötődést vizsgálni, de azért az feltűnt, hogy a jelen levő aktív politikusok többsége a jelenlegi kormányhoz kötődik. Egyszerre ennyi szocialista és liberális politikus ritkán van jelen evangélikus templomban.”
Égtájoló ▶ 3. oldal

„Talán Kossuth és Görgey evangélikus voltát vagy az evangélikus szlovákoknak a magyar kormány melletti tömeges kiállását akarta ily módon megtorolni a bécsi kormány.”
Megtiport nemzet, megtiport egyház ▶ 7. oldal

„...megragadott, hogy egyik-másik diák mennyire hitelesen és mély lelkeséggel tudta életre kelteni a bujkálás szülte félelem keveredését a szeretet és közösség erejével.”
Sztehlo Gábor-émlékverseny ▶ 9. oldal

A lehetséges lehetősége ▶ 5. oldal
Pál apostol és a pogányok ▶ 5. oldal
EGOT 2009 ▶ 6. oldal
Fénylik titka keresztfának ▶ 11. oldal
Országos papnétaalkozó ▶ 14. oldal
Megfejtették M. S. mester titkát? ▶ 15. oldal

FOTO: T. PINTER KÁROLY

A gyermekmentő, aki kilépett a templomból

Leleplezték Sztehlo Gábor evangélikus lelkész szobrát születésének századik évfordulóján

▶ **Sztehlo Gábor evangélikus lelkész** (Budapest, 1909 – Interlaken, Svájc, 1974) születésének századik évfordulóján, szeptember 25-én délután Budapest belvárosában, a Deák téren felállították **Vigh Tamás** szobrászművész alkotását. A második világháború alatt mintegy kétezer ember életét megmentő lelkész igaz ember volt, ahogyan az egyetlen kitüntetés nevezi őt, amelyet életében megkapott: a Világ Igaza-emlékérem, amelyet az izraeli Jad Vasem intézet adományozott neki. **Vigh Tamás** Kossuth-díjas szobrászművész alkotásának elkészítésében **Markolt György** szobrász és a Weiss és Kutas cég kőfaragói működtek közre.

„Sztehlo Gábor (1909–1974) evangélikus lelkész Isten segédelmével mintegy 2000 gyermeket és felnőttet mentett meg a nyilas rémuralom idején, majd az árván maradottaknak otthont, hitet és méltóságot adott.” Egy mondat csupán, egy hős életút áldozatos tetteinek summája. Egy hősé, akiért szeptember 25-én halálával, főhajtással adóztak sok százak, ezek. Evangélikusok és nem evangélikusok, zsidók, a befogadottak: egykori üldözöttek, otthontalanok, elesettek, árvák, kicsinyek, vér szerinti gyermekei és a lélekben magukat máig büszkén „Sztehlo-gyerekek”-nek nevezők. Istennek adtak hálát egy példaképpé nemesült kivételes emberért, aki ma is annyira közöttünk van: mosolya – az ünnepi év logójává vált fotó – melenget, s üzeni: így is lehet élni. Csak így lehet. Csak így érdemes.

Templomi tiszteletadás

A budapesti Belváros szívében, a Deák téri templomban tartott ünnepi megemlékezésen **D. Keveházi László** nyugalmazott evangélikus lelkész, a Sztehlo Gábor alapította Gaudiopolis (Örmváros) első miniszterelnöke hirdette az ígét 1Pt 3,8–15 alapján. Sztehlo egyik interlakeni – halála előtt kilenc hónappal a elhangzott – igehirdetésének címét

(Ember az embertelenségben) kölcsönözve adott hálát Istennek a száz éve született lelkész életéért, gyülekezeti, evangélikus népfőiskolai, zsidómentő, nevelő, az üldözötteket befogadó és az evangélikus diakóniai munkát megszervező, hatalmas, áldott szolgálatáért.

„Jézus Krisztus közöttünk jár. Ő az igazi ember. Ő segít nekünk is, hogy mi is emberek legyünk az embertelenségben” – vallotta igehirdetése bevezetésében Sztehlo Gábor. S ehhez utat is mutatott – idézte emlékeit **D. Keveházi László**, aki a háború után két évet töltött Sztehlo Gábor befogadottjaként. „Két boldog és számomra méltatlanul megtisztelő évet töltöttem ott, gondolom, így kerültem most erre a szövegre is, mint aki a »Sztehlo-gyerekek« közül tudomásom szerint egyedül lettem evangélikus lelkész.” Hangsúlyozta: „Nem emlékbeszédet kell itt tartanom. Ma kivételesen úgy szeretnék ígét hirdetni, hogy szavaimon keresztül szólaljon meg Sztehlo Gábor is, s ami ennél sokkal, mérhetetlenül több: szólaljon meg közös Urunk, Jézus Krisztus is.” Sztehlo Gábor igehirdetése egybecsengett életével: „Egyértelműen döntenem kell, a magam útját járom, vagy Krisztussal együtt élek. (...) Mindenki látni akarja, hogy va-

lóban bennem él-e Krisztus. Krisztus megszentelése nem szép szavakban, hanem közösséget teremtő tettekben valósul meg.” Isten emberévé vált Sztehlo Gábor, és emlékezetét őrizve, Urunk tanítását követve mi is azokká válhatunk.

A liturgiát **Ittész János** elnök-püspök, a Nyugati (Dunántúli) és **Fabiny Tamás**, az Északi Egyházkerület püspöke végezte, az ünnepi gyülekezetet a Déli Egyházkerület püspöke, **Gáncs Péter** köszöntötte, úgy is, mint a belvárosi „evangélikus sziget”, az Insula Lutherana egyik lelkésze. Az istentiszteleten **Pétery Dóra** játszott orgonán, és a Deák Téri Evangélikus Gimnázium énekkara énekelt **Bence Gábor** vezényletével.

Az istentiszteletet követően a templomban **Gregersen-Labossa György** lelkész, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) diakóniai bizottságának elnöke konferálta fel az ünnepi beszédre felkért vendégeket. **Merényi Zsuzsanna** tanár, a Sztehlo Alapítvány elnöke elmondta: Sztehlo-kutatóként a pedagógus Sztehlo Gábor életművét tanulmányozta, de ennél többet – felnőtt példaképet nyert. Sztehlo Gábor Lutherkabátja védelmet nyújtott mindenkinek. Nála nem számított, hogy ki honnan jött: ő segített, szeretettel, bátran.

Ünnepi beszédet mondott **Schweitzer József** nyugalmazott országos főrabbi. Rámutatott, hogy Sztehlo Gábor minden pillanatban az életével játszott, hogy emberi életet mentsen: „Áldott legyen Sztehlo Gábor neve és emlékezete!”

Donáth László evangélikus lelkész, országgyűlési képviselő az öröm alkalmának nevezte szeptember 25-ét.

▶ Folytatás a 8. oldalon

▶ Regisztrált programok listája a 13. oldalon

Műveld és őrizd!

Teremtésünnep Zuglóban

▶ „Ezen a vasárnapon és az ezzel induló teremtésünnepi héten nem a jól ismert környezet- és természetvédő jelszavakat kívánjuk átismételni és ismételtetni, hanem együtt szeretnénk rácsodálkozni a teremtett világ ajándékaira és meghallani a Teremtő minket kereső szavát” – fogalmazott **Gáncs Péter**, a Déli Egyházkerület püspöke a zuglói evangélikus templomban megrendezett teremtésünnepi istentiszteleten. A szeptember 27-ére meghirdetett alkalmat élőben közvetítette a Magyar Televízió. A természet ajándékaiért hálát adó és az azokért való felelősségvállalásra figyelmeztető imádságok és olvasmányok a frissen szüretelt terményekkel díszített oltár előtt hangzottak el.

▶ Folytatás a 4. oldalon

FOTO: LUKÁCS GÁBI

Oratio œcumenica

Atyánk! Áldott a neved, mert asztalt terítettél, és köré ültetted bennünket! Minden méltóságnál magasabbra emeltél: gondoskodó jóságod körébe vontál. Hallgasd meg könyörgésünket azzal a határtalan szeretettel, amellyel megformáltál, megváltottál és megőrzöl bennünket tenyereden!

Uruk! Kezedbe tesszük le mindazt, amit önmagunkról gondolunk. Fojtsd el bennünk naponként eredményességünk, tekintélyünk, hatalmunk és népszerűségünk vágyát, és tégy minket tanítványaiddá, akiknek bölcsessége a te szavadban rejlik! Szabadíts meg az önigazolás és a másoknak való megfelelés kényszerétől! Vezess az előtted való alázat útjára, taníts másokat megbecsülni, a többiek tetteiben és szavaiban a jót és számunkra építőt meglátni!

Uruk! Egyházunk, gyülekezeiteink iránti aggodalmunk, aprólékos igazságkeresésünk közepette sok-sok sebet ejtünk. Csendesítsd le egymással szembeni indulatainkat, nyugtasd meg aggódo igazságféltésünket! Adj derűt, hogy ne féljünk attól, hogy neked bajod esik. Segíts lelkiismeretünknek, hogy mások helyett csak önmagunkat vizsgáljuk! Segíts szavainkban, hogy mások helyett csak rólad és téled szóljanak! Segíts tetteinkben, hogy lelkeiddel megmértek és megharcoltak legyenek!

Uruk! Előtted van az életünk: botlásaink, küzdéseink, örömeink és fájdalmaink. Lakjál bennünk, amikor utunkat járjuk! Ne engedj elcsüggedni, kétségbeesni, kapkodni vagy csalódnai. Őrizz meg a hitben, hogy önmagunkat, közösségeinket, szereteteinket kezedben tudhassuk! Formáld csendes, személyes imádságainkat is, hogy a te közelségedből szóljanak mindig!

Uruk! Igéd szilárdan áll népek, országok, korok és rendszerek fölött. Tudod, hogy mikor ki mit és milyen indulattal tesz, nyilatkozik vagy dönt. Szolgád és eszközöd mindenki, akár ismer téged, akár nem. Irgalmadba ajánljuk hát mindazokat az embertársainkat, akiknek hatalma van mások élete, sorsa fölött.

Légy világosság a számunkra mindig, amikor ránk bízol valakit! Őrizz meg felelőtlenségtől, felületességtől, felsőbbrendűségtől családunkkal, környezetünkkel szemben! Tégy jó szomszédá, munkatársá, főnökké és beosztottá! Segíts leleményesen megtalálnunk mindazt, amit tennünk jó! Segíts kezedbe letenni mindazt, ami vár ránk és a körülöttünk élőkre!

Uruk, te ismersz minket úgy, ahogyan kell. Add meg hát imádságaink révén is azt az áldást, amire szükségünk van, s teljesítsd be rajtunk napról napra a te akaratodat, mert az a jó nekünk. Jézus Krisztusért, őáltala fordulunk hozzád! Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 17. VASÁRNAP – ÉZS 2,1–5

Nem sodor el semmi

Az asszony kilépett a sűrű cserjésből a tópartra. A fákat nézte, ahogy leveleiket hullatták a vízbe. Mintha megannyi apró csónakot bocsátottak volna útjukra.

– Őszülök – gondolta az asszony, pedig nem is látta tükörképét a vízben. Régen mennyivel szebb volt minden. Érdekes, hogy fiatalságából inkább a nyarakra emlékezett és a tavaszokra. Igen, azok a tavaszok!

– Már a tavasz sem tud felébreszteni. Megöregedtem. Én is ősz vagyok.

Valami mély szomorúság járta át, tudta, hogy ez egész nap elkíséri majd. Lehet, hogy senki más nem veszi észre, olyan lesz, mint máskor. De már készülődött. Tudta, hamarosan minden befejeződik.

Szeretjük a valóságot. Szeretjük megragadni a körülöttünk levő eseményeket, tárgyakat, embereket. Ebben nagy ellenségünk az idő. Mire kimondom, néven nevezem, semmivé foszlik. Talán nincs is valóság? Én magam is szertefoszlom. Van értelme bármit is megfogalmaznom az igazságból, ha az igazságom velem együtt semmivé lesz?

Az asszony kilépett a sűrű cserjésből a tópartra. A fákat nézte, ahogy leveleiket hullatták a vízbe. Mintha megannyi apró csónakot bocsátottak volna útjukra.

– Végre elkészült – gondolta az asszony. A tópart túlsó oldalán ott állt a ház. Az ő háza. Az ő otthona. Mennyi fáradság, mennyi munka! Hányszor gondolta, hogy soha nem

fogja megérni a végét. De most végre állt a ház. Már belül is kész van. Ez innen a tópartról nem látszott.

– Legyőztelek – mondta ki hirtelen hangosan. Valóban, a tó, az itteni, kicsit laza talaj sok fejtörést okozott az építészeknek. Volt, aki azt mondta, ide nem is lehet építeni. A ház viszont most állt, és a tó, a nagy ellenség a kert díszévé lett, legyőzött.

Szeretjük a valóságot. Ahogy fejlődnek körülöttünk az események, maga a folyamat örömmel tölt el minket. Talán ez a megoldás. Nem körülírni kell, nem megfogalmazni, nem definiálni, hanem élni benne. Hagyni, hogy fejlődjön, épüljön, elkészüljön. A folyamatok fejlődései elfeledtetik velünk mulandóságunkat. Emberek érezhetjük magunkat. Végre azok vagyunk, akinek lennünk kell.

Az asszony kilépett a sűrű cserjésből a tópartra. A fákat nézte, ahogy leveleiket hullatták a vízbe. Mintha megannyi apró csónakot bocsátottak volna útjukra.

– Elveszíttem ezt a helyet – remeggett át rajta a gondolat hirtelen. Ha hallotta volna valaki, azt mondta volna, ostobaság. Boldog családként éltek a nagy házban, mindenki szerette őket. Béke, jólét, vidámság. Az asszonyra azonban ellenállhatatlanul telepedett rá a veszély érzete. Se fáradtnak, se betegnek nem érezte magát. Igaz, a kor elszállt felette, de ez természetes, különben is van még néhány jó éve. Nem ennek az árnyai vonták szomorúságba. Gondolatban végigjárta élete zegét-zugát.

– Semmi baj sincs – állt fel, próbált megnyugodni, de hiába. A tó hullámokat vetett, mintha kinevette volna, ahogy a fővényes partot kóstolgatta.

Szeretjük a valóságot. Olykor ránk nehezedik, hogy a végén minden elpusztul. De létezik a most. És ez a most az, amiben cselekednem kell, lehet. Most adódnak feladataim, lehetőségeim. Most találkozom emberekkel és helyzetekkel. Ezt a mostot kérik egy napon számon rajtam. A hegymászónak sem szabad lefelé néznie. A felfelé néző is elszédül. Arra kell koncentrálnunk, ami közvetlenül előttünk van. Kis lépésekkel előre, egyszerre csak egyet. A jövő nem a mi dolgunk.

Az asszony kilépett a sűrű cserjésből a tópartra. A fákat nézte, ahogy leveleiket hullatták a vízbe. Mintha megannyi apró csónakot bocsátottak volna útjukra.

– De szép – mondta ki, maga is meglepődve a hangos szón. Nem maradt semmije. Mindenkit elveszített, akit szeretett, a ház másoké lesz, ő is csomagol, mennie kell. Összetört volt és fáradt. Már nem érzett erőt magában semmiféle újrakezdéshez. Inkább várakozott. Szerette volna, ha itt ér véget, de még ez sem adatott meg neki.

– De szép – mondta újra, mintha kapaszkodni szeretett volna a mondatba. És akkor ott megértette, hogy van értelme mindennek. Ő maga is mint apró csónak hanyódot, de most kész volt megragadni az evezőket. Nem tudta, merre vezet az útja, de érezte, hogy van út, amely az övé.

A VASÁRNAP IGÉJE

Szeretjük a valóságot. Ézsaiás pedig a legigazibb valóságot tárja fel. Az asszírok már fegyvereiket tisztogatják, hadba állnak, készülődnek ellenünk. Isten népének felépített állama hamarosan porba hull. Az emberekre szenvedés és félelem vár. Nincs jövő, a múlt kínzó emlék marad csupán. Isten büntetése kiteljesedik. Nincs mit tenni. A valóság rettentetes. Az idő, az Istentől elszakadtság felemészti mindent.

Csakhogy a valóság nem ez. A valóság a könyörülő Isten. Ő fölötté áll az ember múltjának, jelenének és jövőjének. Fölötté áll saját haragjának is. Ha mindent elveszítünk is, ha minden látható ellene szól is, ha minden emberi csinálmány porba dől is, felragyog a valódi valóság. És a fegyverekből kapa készül, ő megtanít ösvényein járnunk, kimagaslik múlt, jelen, jövő kérdései közül az ő háza, az ő országa, az ő valósága. Mi pedig a mulandó jelenben az ő jövőjének, az ő valóságának, az ő országának embereivé leszünk, tudva, mi a teendők, tudva, hová tartozunk.

Rettenthetnek az asszír csapatok, az öregség, a betegség, a magány és a halál. Meggyötörhet sikertelenség, szegénység, gyász. Ránk borulhatnak múlt, jelen és jövő árnyai, nekünk felragyog a Krisztus valódi valóságként, minket megmentő valóságként.

Pedig ősz volt. A fák leveleiket hullatták a vízbe. Mintha megannyi apró csónakot bocsátottak volna útjukra. ■ KOCSOR TAMÁS

A 96. GENFI ZSOLTÁR

Énekeljétek, minden népek!

► **A gyülekezeti éneklésnek és a zenének az istentiszteletben betöltött szerepéről a nagy reformátorok nem vélekedtek egyformán. Luther a gyülekezeti ének fontossága mellett a többszólamú éneket és a művészi orgona- és hangszeres muzsikát is fontosnak tartotta. Zwingli azonban nemcsak a szobroknak és képeknek, de még a zenének és a gyülekezeti énekek sem hagyott helyet az istentiszteleten.**

A középutat képviselő Kálvin azt tanította, hogy a zene Isten egyik nagy adománya, ezért mi, keresztyének egyedül az ő dicsőségére szolgálhatunk vele. Az érzelmeinket gyönyörködtető zene azonban világi csábítást rejt, ezért csak fegyelmezetten élhetünk vele, nehogy elvonja figyelmünket az ígéről. Az Isten dicsőítésére egyedül méltó énekek pedig a Szentírás szavát, azon belül is a *Zsoltárok könyvét* tartotta.

Így született meg 1562-ben – hosszú és tudatos alkotómunka eredményeként – a *Genfi zsoltareskönyv*, melyről a *Cantate* rovat múlt heti cikkében, a *Szemem a hegyekre vetem* című énekünk kapcsán már bővebben is szó esett.

A 96. zsoltares dicsőítő hangvételű zsoltaresközlet azon csoportjába tartozik, mely Jahve királyságát, egyetemes uralmát hirdeti meg: „Énekeljétek új éneket az Úrnak, énekelj az Úrnak, te egész föld!” (Zsolt 96,1) A genfi zsoltares (GyLK 735) ezt azzal fo-

kozza, hogy a föld minden teremtményét Isten magasztalására szólítja fel: „E földön önéki minden / Dicsőretet énekeljen, / Jölvoltát hirdesse mindennek!” (1. vsz.)

A zsoltareszöveg a pogány népeket is megszólítja: „Népek törzsei! Magasztaljátok az Urat!” (Zsolt 96,7) Egyben missziói parancs is megfogalmazódik benne, melyet a genfi zsoltares két helyén így éneklünk: „A pogányok közt dicsőségét, / Hirdessétek jótéményét!” (2. vsz.); „Ne rejtsétek a pogányoktól, / Hogy e nagy Úristen országol!” (7. vsz.)

A dicsőítő zsoltares felépítése gyakran hasonló mintákat követ.

2. A pogányok közt dicsőségét, Hirdessétek jótéményét! Mert nagy és erős az Isten, Hát inkább tisztelje minden, Hogynem mint egyéb isteneket!
5. Az Úrnak dicsőség adassék, És az ő neve dicsértessék! Adjunk önéki hálakat, Minden kedves ajándékot Tornácaiban szent helyének!
8. Örvendjen az ég hangossággal, A föld örüljön vigassággal, A tenger zúgjon, a mező Zengedezzen és az erdő Az Úr előtt nagy hál'adással!
9. Eljő az Isten törvényt tenni, És mind e földet megítélni. És igazsággal e földet, Tisztasággal a népeket ítéli: a jókat megmenti.

CANTATE

A záró, 9. strófa eszkatologikus tartalmat hordoz, amikor az utolsó ítélet képét festi elénk: „...mert eljön, hogy ítélkezzék a földön. Igazságosan ítéli a világot, pártatlanul a népeket.” (Zsolt 96,13) Ez a mi újszövetségi értelmezésünk szerint Krisztus újrakezdését, a második adventet jelképezi.

A 96. genfi zsoltareszövege a kor ismert francia költőjének, *Théodore de Bèze*-nek a munkája, aki a lausanne-i egyetemen a görög nyelv professzora, később a genfi akadémia vezetője is volt. A magyar fordítást *Szenci Molnár Albert* református lelkész-nyelvtudósunk köszönhetjük.

Az *Énekeljétek, minden népek* feldolgozásai közül az egyik legjelentősebb *Jan Pieterszoon Sweelinck* (1562–1621) négyszólamú kórusműve, mely hűen adja vissza az eredeti dallam himnikus lendületét. Sweelinck, aki több genfi zsoltaresdallamot is feldolgozott kórusra, s a vokálpolyfónia egyik utolsó művelője volt, mégsem kórus-szerzőként, hanem mint az észak-német orgonaiskola nagy mestere vált ismertté.

A zsoltares a hívó ember ösztönösen mondott imádsága, mellyel örömben, fájdalmában, szükségében önkéntelenül is megszólítja Istent. Így lehet a zsoltares a hálaadás, az öröm szava; de a belőlünk előtörő érzések, kétségek, kérdések megfogalmazása is. Olvasásuk és éneklésük is imádság a gyülekezet ajkán!

Szolgálatihely-csere

Maglódi lelkésziktatás – az újjászületés reménységével

„Hogyan tovább, most beiktatott lelkész és maglódi gyülekezet?” – tette fel a kérdést „szószékfoglaló igehirdetésének” végén Németh Mihály, a Pest megyei település huszonkettedik lelkésze. A szeptember 26-ai ünnepi istentiszteleten a válasz Jn 15,5 alapján ekképp hangzott a gyülekezet élére határozott időre meghívott pásztor szájából:

„Hogyan tovább? Jézussal! Mert nélküle semmit nem cselekedhetünk.

Jézus nélkül egy tradícióit őrző kultúrprotestáns egyesület vagyunk, mely Maglódon tevékenykedik – Jézussal Maglódi Evangélikus Egyházközség vagyunk; örömhírt hordozó gyülekezet, melynek tagjai az evangélium szerint élnek.

Jézus nélkül programokat szervezünk – Jézussal közösséget formálunk, méghozzá a Krisztusban hívők közösségét: az egyházat.

Jézus nélkül vallásunkat gyakoroljuk – Jézussal megéljük hitünket.

Jézus nélkül széthúzzunk – Jézussal egyetértésre jutunk.

Jézus nélkül viták vannak közöttünk – Jézussal megbékélnek különbözőségeink.

Jézus nélkül útfélre, sziklás talajra, tövisek közé hull az igemag – Jézussal jó földbe hullik, sokszorosan termést hozva.

Jézus nélkül nihil – semmi – lesz életünk – Jézussal megnyerünk mindent, vagyis a mennyet.

Keresztyén gyülekezet! Kedves maglódiak! Emlékeztek még arra a bizonyos bemutatkozó, márciusi presbiteri ülésre? Valaki közölte megkérdezte tőlem: miről fog szólni az a három év, amelyre végül megválasztottatok? Talán emlékeztek válaszomra is: arról, hogy lelkész és gyülekezet megtalálja-e egymás kezét, és kezüket bele tudják-e helyezni Jézus kezébe.

Jöjjetek hát, és egymás kezét megfogva bízzuk életünket teljesen Jézusra, tudva: nélküle semmit sem tudunk tenni. Vele viszont – és a kérdések szószéki szolgálatán ez nem lehet kérdés – mindent megtehetünk

embertársaink javára, maglódi gyülekezetünk épülésére és Isten dicsőségére. Ámen.”

Annak a lelképásztornak az ajkáról hangzott el az idézett hitvallás, aki – mint annak idején lapunkban is megírtuk – másfél évtized múltán nem egészen önszántából búcsúzott el ez év júniusában szeretett békéscsabai gyülekezetétől.

Kehellyel kezében Maglód új evangélikus lelkésze, Németh Mihály, mellette elődje, Péter Attila

Míg a többpapos békéscsabai gyülekezetben Németh Mihály lelkész kollégáival nem találta meg a közös hangot, az előtte Maglódon szolgáló Péter Attilának és szintén teológiai végzet hitvesének merőben más okból nem volt ellenére a nyár folyamán realizálódott szolgálatihely-csere...

Hogy az egyházkerületeken is átívelő személyi változások mindkét lelképásztort és mindkét gyülekezetet komoly kihívások elé állítják, arra a múlt szombati ünnepségen Krámer György, az Északi Egyházkerület püspökhelyettese utalt Jn 3,3–7 alapján tartott, oltár előtti igehirdetésében.

A Németh Mihályt új szolgálati helyére beiktató esperes az érintettekhez szintén kérdést intézett: „Újjászülettünk-e ebben a folyamatban? Újjászületik-e lelkész, lelkész házaspár az új helyen? Újjászületik-e a két gyülekezet, és képes-e valami egészen új történni, formálódni a Lélek és a víz által? (...) Vajon meg tudunk-e állni ma az Isten előtt őszintén? Va-

jon képesek vagyunk-e arra, hogy az elmúlt időszak minden hibáját, minden bűnét meghalljuk és letegyük a teremtő Isten elé?

Az esperesi kérdéssorra reményteljes választ sugallt a zsúfolásig teli templom. Az igazán felemelő istentisztelet végén Péter Attila és felesége az újonnan beiktatott lelkéssel együtt segédkezett az úrvacsora kiszolgáltatásában. Csak Békéscsabáról száznál többen érkeztek az ünnepi alkalomra, a köszöntések pedig a közgyűlés végén is folytatódtak a maglódi parókia kertjébe hívogató szeretetvendégségen.

TPK

Tevékeny ötvenévesiek

A Gyórhöz tartozó ötvenévesi leányegyházközség múlt vasárnap emlékezett arra, hogy nyolcvan évvel ezelőtt szentelték föl a templomát. Ebből az alkalomból a gyülekezet kiadott egy emlékfüzetet – Karsayné Horváth Klára szerkesztésében – az ötvenévesi evangélikusoknak a templom történetével szorosan összefonódott sorsáról. Az ünnepi istentiszteleten Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese hirdette Isten igéjét. A hálaadó istentisztelet az ötvenévesi hittanások énekszolgálatával színesítette.

A reformáció hajnalán hosszú időn át önálló, nagy evangélikus gyülekezet volt Ötvenéves templommal, iskolával, lelkéssel és tanítóval. 1634-ben azonban erőszakkal elvették a templomot, és a gyülekezet szinte végzetesen meggyengült.

Hosszú évszázadoknak kellett eltelniük ahhoz, hogy újra a templomépítés gondolatával foglalkozzanak az evangélikus hitűket megőrző utódok. 1907-ben a templomépítés még meghiúsult. Csak 1928-ban nyílt újra lehetőség Isten házának felépítésére, amikor özv. Kiss Károlyné kedvező feltételek mellett telket adott a gyülekezetnek.

1929. április 22-én történt meg az első kapavágás, május 5-én pedig az ünnepélyes alapkövetétel. Az emberek összefogtak a templom felépítése érdekében. Élő munkával és adományokkal is támogatták az ügyet. A kész épületet végül 1929. augusztus 25-én szentelte fel Kapi Béla püspök. Az ünnepségen jelen volt a megyei és a községi elöljáróság, továbbá nagy számban jöttek hívek Győrből és a környező falvakból.

A templom körüli munkák a későbbiekben is folytatódtek. 1964-

ben sekrestyével egészült ki a templomtér, 1996-ban új padok készültek, 2008-ban pedig a teljes tető, valamint a bejárati ajtó cseréjére került sor.

Kiss Miklós esperes az ünnepi istentiszteleten a szeptember 27-i vasárnapra rendelt ige, Kol 3,1–7 alapján prédikált. Az ötvenévesi templomépítők nyolcvan évvel ezelőtt a háromszáz éven át parázsló szikrából nagy tüzet lobbantottak. Szinte semmijük sem volt, csak erős hitük, így volt bátorságuk elkezdni a nagy munkát, és sok-sok nehézség árán, de felépítették Isten házát. Miért voltak erre képesek? Azért, mert „az odafenn lévőkkal törődtek, és nem a földiekkel” – hangsúlyozta igehirdetésében az esperes.

Az ünnepi istentisztelet végén a gyülekezet lelkésze, Takács Eszter felolvasta Ittész Jánosnak, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökének köszöntését, Winkler Zsolt helyi

FOTO: PERCE SÁNDOR

plébános pedig a katolikus testvérek áldáskívánását tolmácsolta. Az alkalomot követő szeretetvendégségen köszöntötték az egybegyűltek Bödecs Barnabás nyugalmazott lelkészt, aki hosszú ideig látta el a szolgálatot a gyülekezetben.

K. M.

Sztechlo Gábor találkozása a földi és az égi hatalommal

Szeptember 25-én lepleztük le Budapest, a Deák téren Vigh Tamás szobrászművész Sztechlo Gáborról készült alkotását. Öröm volt látni, hogy híveink megtöltötték a hatalmas templomot. A korábbiaknál sokkal élénkebbnek bizonyult a média érdeklődése is. Ami pedig különösen váratlan volt, az a politikuskok jelenléte. A teljesség igénye nélkül: eljött – a szoborállítás támogató Tánácsics Mihály Alapítvány elnökeként – Gyurcsány Ferenc korábbi miniszterelnök, Demszky Gábor főpolgármester és helyettese, Horváth Csaba, valamint számos országyűlési képviselő és polgármester.

Nem illó a templomban a párthoz való kötődést vizsgálni, de azért az feltűnt, hogy a jelen levő aktív politikusok többsége a jelenlegi kormányhoz kötődik. Egyszerre ennyi szocialista és liberális politikus ritkán van jelen evangélikus templomban. A Sztechlo Gábor által egykor felkarolt Keveházi László nyugalmazott lelkész által hitelen hirdettet ige őket is megszólíthatta. Sok politikus alighanem Donáth László képviselő, evangélikus lelkész személyes hívására jött, akinek kétségtelenül oroszlanrészre van abban, hogy ez a szobor – sok bizony-

talanság után – elkészült, és a főváros szívében, az „Insula Lutherana” előtt felállíthatják. A békásmezei lelképásztort ezzel a szervező munkájával bevallottan édesanyja emlékének is áldozott, hiszen az író és újságíró Bozóky Éva rendezte sajtó alá és adta ki Isten kezében címmel Sztechlo Gábor naplóját.

Sok tanulsággal szolgál a másnapi tudósítások figyelmes olvasása. Sztechlo Gábor tevékenységéről érdemben kevés szó esett. A média ingerküszöbét talán Pröhle Gergely felügyelőnek az a mondata érte el, hogy Sztechlo Gábor Luther-kabátjának oltalmában egyaránt helyet kapott az elhurcolt zsidó szülők, majd a háború után a lecsukott, kitelepített csendőrpáncsnok gyermeke. Némely tudósításban leginkább a névsorolás volt hangsúlyos: sorolták és sorolták, ki mindenki volt jelen. Egy elemzés arra mutatott rá, hogy „öt éve még nem volt ilyen népszerű szocialista–szabad demokrata körökben a szocializmusban ellehetetlenített lelkész”; akkor a budavári emléktáblánál Pokorni Zoltán mondott beszédet, és Orbán Viktor helyezte el koszorút. Egy internetes portál pedig – a szoboravatáson megjelent közéleti emberek-

ÉGTÁJOLÓ

re utalva – „szélhámos hazaárulókról” beszél. A Sztechlo Gábor nevét „útonútfélen harsogó” egyházi vezetők és politikusok pedig – e médium szerint – „Soros György vagy a Mazsihisz, meg az IMF és a Világbank, vagy éppen a sukorói Mr. Blum” kegyeit keresik. Gondolni sem merek arra, hogy ennek illusztrálásául szolgálna az a kép, amelyen a szobor tövében éppen Schweitzer Józseffőrabival fogok kezecskézni...

Magam is azok közé tartozom, akik a talapatat „Sztechlo 1944” feliratát egyoldalúnak érzik, hiszen közismert, hogy a lelkész a háború után az osztályidegennek kikiáltottak gyermekeit mentette ugyanilyen lelkülettel – ez a sístegő indulat azonban távol áll tőlem. Sztechlo Gábor emlékéhez egyaránt méltatlan az aktuálpolitikai hasznosítás és a gyűlöletkeltés.

Két nappal a szoboravatás után Budavárbán prédikáltam, abban a gyülekezetben, ahol rövid ideig – segédlelkészként – Sztechlo Gábor is szolgált. A templomban szerényen meghúzódva ott ült leánya és unokája. Az istentisztelet utáni beszélgetés során nagy megkönnyebbüléssel tapasztaltam, hogy a fent jelzett egyik vagy másik torzulást ők nem igazán vették észre, mivel – külföldön élve – nem ismerik a mi acsarkodó viszonyainkat. Ifjabb Sztechlo Gábor arcát is úgy őrzöm emlékezetemben, mint aki könnyeit törli a szoboravatáskor. A vasárnapi textus a Kolossé-levél egy szakasza volt, benne ez a mondat: „Az odafennvalókkal törődjétek, ne a földiekkel.” (Kol 3,2)

Prédikációmiban nem idéztem, de azóta bennem motoz Weöres Sándornak a páli felhívásra rimelő két sora a földi és az égi hatalom különbségéről: „Amit nekem adsz: mindenkinek adod», hirdeti a földi hatalom. / »Amit mindenkinek adsz: nekem adod», hirdeti az égi hatalom.” A földi hatalom totális igénnyel ki akarja sajátítani az embert, az égi hatalom viszont felszabadítja őt az embertárs szolgálatára. Sztechlo Gábor sohasem

földi hatalmakat szolgált, így azok ma sem sajátíthatják ki őt.

Vasárnap délután csalódommal kísérteltünk a Farkasrétre. Ott, a temetőben végre elült a harsogó láрма. Csendben megálltunk Sztechlo Gábor sírjánál. A nagylány a feliratokat böngészte: Sztechlo, Szenczy, Haggemacher... Fiunknak eszébe jutott valami a Sztechlo életéről gyermekek számára írt Kistamás című könyvből. A kicsi pedig szótlanul összeszedett egy marék gesztenyét, és virág alakban a sírra tette őket. Itt, a temetőben végre nem érvényesült a földi hatalmak uralmi igénye. A halál és a feltámadás megszűnt csak az égi hatalomnak van alávetve. Annak a Jézusnak, aki ezt mondta: „Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön.”

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Teremtésünnep Zuglóban

► Folytatás az 1. oldalról

Az istentisztelet kezdetén egyházközségi Ararát munkacsoportjának vezetője, *Kodácsy-Simon Eszter* köszöntötte a gyülekezetet, és invitálta közös ünneplésre a televíziónézőket. Az alkalom házigazdájának szavai „A hét nap csodája” című plakát-pályázatra beérkezett rajzok előtt hangzottak el. Az alkotásokból összeállított válogatást a bejáratnál tekinthették meg a templomba érkezők.

Gáncs Péter püspök és *Dr. Szabóné Mátrai Marianna* püspökhelyettes 1Móz 2,15 alapján tartott dialógus-prédikációt. Az igehirdetők az ember Teremtőjétől kapott kettős küldetésére világítottak rá, hogy egyrészt művelje, másrészt őrizze a neki ajándékozott kertet, a teremtett világot. „Ha körülnézünk, döbbenet látjuk, hogy a művelés sok helyütt a világ kifosztásává torzult. „Úgy pusztítjuk a körülöttünk lévő világot, mintha nem lennénk mi is szerves részei” – fogalmazott a püspök. Elmondta: mindent és mindenkit magunk alá gyűrve gyakran félreértjük az igénkben hallott, úgynevezett „kulturparancsot”. Elfelejtjük, hogy a munka egyrészt kreatív aktivitás, azaz művelés, másrészt viszont aláztos szolgálat, őrzés.

„Kinek van ideje őrzésre?” – folytatta a gondolatot a lelkész. Szavai kiderült: egy türelmetlen, pillanatok alatt nyerni, győzni akaró vi-

lágban nem kis merészség erről beszélni. Ugyanakkor rávilágított keresztény hitünknek azokra a kincseire (irgalom, felebaráti szeretet, bátorság, bizalom), amelyek mégiscsak segítenek megőrizni a ránk bízott világot. Istentől kapott sáfárságunk (gondnokságunk) tudatában juthatunk harmóniára önmagunkkal és a körülöttünk élőkkel.

„Ennek a harmóniának neve van – vette át újra a szót Gáncs Péter –, úgy hívják: Jézus Krisztus. A vele való közösségben teremhetjük meg azokat a

gyümölcsöket, amelyekből gyógyulni kezd majd megsebzett világunk”.

Az igehirdetést követően az ünnepnek otthont adó gyülekezet hit-tanosa jelképes ajándékként egy-egy virághagymát adtak át a jelenlévőknek (*képünkön*). Ez emlékeztetett a gyülekezet tagjait azokra a gyökereinkre, amelyek minden terem-ménnyel való közösségünket jelentik, s arra a hálaadásra, amellyel e napon fordultak a teremtő Isten felé.

Az istentisztelet kántori szolgálatát – a tőle megszokott virtuóz orgonajátékkal – *Finta Gergely*, az Evangelikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének vezetője vezette, a liturgiát pedig a *Credo* együttes modern korálfeldolgozásai színesítették.

Az ünnepi héttel kapcsolatos további információk megtalálhatók a <http://ararat.lutheran.hu> internetes oldalon.

■ JCsCs – SA

Előadás-sorozat a keresztény környezetvédelmi értékrendről

Féléves előadás-sorozat indult a kereszténység és a környezetvédelem kapcsolatáról az Országos Lelkipásztori Intézet, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) teremtésvédelem munkacsoportja szervezésében Budapesten.

A programsorozat keretében az MKPK *Felelőségünk a teremtett világért* című körlevelében meghirdetett keresztény környezetvédelmi értékrend elemeit fejtik ki részletesen, valamint gyakorlati életbe való átültetésüknek a lehetséges módjait veszik számba – tájékoztatta az MTI-t az Országos Lelkipásztori Intézet.

Minden előadásban felvetnek egy-egy elméleti és gyakorlati témát, majd ezt kötetlen beszélgetés követi. A témák között szerepel a körlevél és a „teremtésvédelmi portál”

bemutatása, valamint előadás hangzik el *Környezeti etikák keresztény szemmel* címmel. Szó lesz még a helyi szintű közösségi cselekvés lehetőségeiről, az önkorlátozásról, az „autós és CO-bőjtről”, a környezettudatosságról, továbbá az éghajlatváltozásról és a társadalmi rugalmasságról.

A teremtésvédelem munkacsoport célja egyrészt a körlevélben leírtak „élővé tétele mindazok számára, akik szeretnék a jelen súlyos környezeti helyzetben ismereteket szerezni a természeti környezettel kapcsolatos gyakorlati és etikai kérdésekről”. Másrészt szeretnék aktivizálni az embereket, hogy „tevékenyen vegyék ki részüket a teremtés, a Föld megőrzéséből”. Ennek érdekében korábban létrehozták a teremtésvedelem.hu honlapot.

Erdő Péter bíboros, prímás, az

MKPK elnöke tavaly decemberben a körlevél bemutatásakor azt mondta: a dokumentum üzenete elsősorban az, hogy az emberiség „elveszítette a kontrollt a saját tevékenysége és a saját környezetének az alakulása fölött”. Természetesen az ember sosem volt és sohasem lesz a természet korlátlan ura, de az emberiség kiváltott bizonyos folyamatokat, amelyek mostanra az életlehetőségeit, illetve a következő nemzedékek „fizikai életlehetőségeit is nehezítik, károsítják, veszélyeztetik” – tette hozzá.

A bíboros úgy fogalmazott: a teremtő Isten bölcsessége és szeretete fejlődik ki a világmindenségben, s mindaz, amit ő alkotott, az jó, értékes. Ezzel a tisztelettel kell viszonyulnunk az élő és élettelen világhoz.

► MTI

Fenntartható fogyasztás

Új magyar kutatási eredmények a Budapesti Corvinus Egyetemen tartott konferencián

► Harmadik alkalommal rendezték meg a **környezettudatos és társadalmilag felelős fogyasztói szokásokról szóló tudományos konferenciát a Budapesti Corvinus Egyetemen. A népes hallgatóság szeptember 24-én is számos új és érdekes kutatási eredményről hallhatott a Fenntartható fogyasztás, termelés és kommunikáció címet viselő, az Európai Gazdasági Térség (EGT) Finanszírozási Mechanizmus és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus támogatásával megvalósult tanácskozáson. A konferencia egyben nyitórendezvénye volt annak a kétéves kutatási folyamatnak, amely a Norvég Alap egymillió eurós támogatásával valósul meg.**

A tanácskozást *Siri Ellen Sletner* norvég nagykövet asszony nyitotta meg, aki nemcsak mint adományozó országot képviselte az evangélikus többségű Norvégiát, de előadásában hangsúlyozta, hogy erősen kötődik a skandináv országhoz a fenntartható fogyasztás fogalma: azt ugyanis először az 1994-ben megrendezett oslói miniszteri kerekasztal résztvevői határozták meg. A fenntartható fogyasztás eszerint az „alapvető szükségletek kielégítését és az életminőség javítását szolgáló szolgáltatások és termékek igénybevétele, úgy, hogy csökken a természeti erőforrások és a mérgező anyagok használata, a hulladék- és mérgezőanyag-kibocsátás, így nem fenyegeti veszély a jó-

vó generációk szükségleteinek kielégítését”.

A *Fenntartható fogyasztás, termelés és kommunikáció* konferencián közel harminc előadás hangzott el a fenntartható fogyasztás ösztönzőiről, akadályairól, legjobb gyakorlatairól.

Az egyik népszerű téma a helyi termékek fogyasztása volt. A Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) Marketingkutatás és Fogyasztói Magatartás Tanszékén *dr. Hofmeister-Tóth Ágnes* egyetemi tanár vezetésével folyó kutatás arra jutott, hogy a bio- és helyi termékek vásárlásának leginkább a magas ár szab gátat. A gödöllői Szent István Egyetem kutatója, *Balázs Bálint* és *Kiss Csilla*, a Védegylet nevű civil szervezet munkatársa arra világított rá, hogy a fenntartható fogyasztás végvárainak számító piacok, köztük a budapesti Hunyadi téri piac fennmaradását nemcsak az önkormányzati döntések fenyegetik, hanem az ott áruló kistermelők elöregedése is.

A helyi termékek fogyasztását más tényezők is nehezíthetik. A szintén gödöllői kutató, *Bodorkós Barbara* azt figyelte meg a mezőcsáti kistérségben folyó vizsgálata során, hogy a helyiek személyes ellentétek miatt nem vásárolnak egymás termékeiből. Pedig a helyi közösségeknek nagy szerepük lehet a fenntartható fogyasztás előremozdításában.

Több kutatás is érintette a nagy bevásárlóközpontok fenntarthatósági hatásait. A BCE Környezet-gazdaságtani és Technológiai Tanszékének kutatói, *Zsóka Ágnes* és munkatársai megállapították, hogy a bevá-

sárlóközpontok széles választéka nagyobb költségre sarkallja a vásárlókat: sokszor olyan termékeket is hazavisznek, amelyeket az otthonukhoz közel lévő kis boltban nem vennének meg.

A tanszéken folyó kutatás feltárta, hogy a magyar lakosság legnagyobb jövedelmű csoportjai mintegy két és félszer annyit fogyasztanak, mint amennyit elbírna a föld biokapacitása; tehát fogyasztási szokásaikkal kimerítik a természeti erőforrásokat. A kutatók rámutattak, hogy ez olyan mértékű túlfogyasztás, amelyet már nem lehet környezettudatos fogyasztói magatartással kompenzálni.

Több kutatás foglalkozott az urbanizáció, a belföldi költözési hullámok fenntarthatósági hatásaival. *Szirmai Viktória*, a Magyar Tudományos Akadémia kutatója előadásában az újonnan épülő kertvárosi részek fenntarthatóságával foglalkozott. *Csizmady Adrienne* és *Csanádi Gábor*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem munkatársai elmondták: a lakóhelyválasztás elsődleges szempontja, hogy hasonló társadalmi helyzetűek éljenek a környéken, a környezeti adottságok csak ez után következnek.

Ijjas Flóra és *Valkó László*, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem kutatói a „vízlábnym” nemzetközi kutatók által kidolgozott fogalmát, az országok közötti virtuális vízszegénység és -gazdagság koncepcióját ismertették, valamint javaslatot tettek a téma további hazai kutatására.

► EvÉlet-infó

**Átölel minket jószágod,
Teremtőnk**
A hét nap csodája

Ünnepeljük együtt
a teremtés hetét
2009. szeptember 27.
és október 4. között!

Folytatódnak a magyar–szlovák „csúcstalálkozók” – másképpen

Az elmúlt időszak Szlovákiával kapcsolatos kül- és belpolitikai eseményei (a szlovák nyelvtörvény bevezetése, *Sólyom László* köztársasági elnök kitélése Révkomáromból, *Bajnai Gordon* magyar és *Robert Fico* szlovák kormányfő székcsényi találkozójára) igen feldúlták a két nemzet kedélyállapotát.

Bizonyára nem véletlen, hogy miniszterelnökeink találkozásának napján, szeptember 10-én Székcsényben *Beer Miklós* váci püspök jelenlétében szlovákiai és magyarországi ferencesek – közel háromszáz hívővel együtt – szlovák és magyar nyelven imádkoztak a tárgyalás sikeréért. Az *Evangelikus Élet* szeptember 20-i számában beszámolót olvashattunk az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Magyar Evangelikus Konferencia (Maek) által – ugyanerre a napra – szervezett, a magyar–szlovák testvér-gyülekezeti kapcsolatokról szóló találkozóról.

A Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának a nyelvtörvényről kiadott anyagban az áll, hogy a kisebbségek továbbra is gyakorolhatják jogukat; anyanyelvüket széles körben használhatják kulturális rendezvényeken, rádió- és televízióadásokban, írásos dokumentumokban, oktatási intézményekben, maguk között és hivatalos helyeken is. Magánszeméllyel nem fizettetnek büntetést. Ami az egyházi életet illeti, minden egyházban biztosítják – ahol jelen van a kisebbség – az anyanyelven történő istentiszteletek megtartását. Mégis, mindezeknek a tudata, ismerete ellenére is ott van az emberek szívében, lelkében a félelem.

Az *Evangelikus Élet* címmű szlovák evangelikus hetilap szeptember 9-i számában megjelent *Ján Lachký Szent István vagy Jézus Krisztus* című cikke. Nem tartom szerencsésnek, sőt inkább ve-

szélyesnek gondolom a két személy egymással való szembeállítását, még ha az konkrét példa alapján történt is...

A szeptember 11–13-ai hétvégén férjemmel részt vehettem Szerbiában egy nemzetközi konferencián, ahol jelen volt *Miloš Klátik*, a Szlovákiai Evangelikus Egyház egyete-

bed után megnéztük a 15–16. században épült gótikus templomot, és egy rövid megemlékezés keretében együtt koszorúztuk meg Daniel Bachát emlékművét. Megköszönve őszinte, szívből jövő, testvéri vendégszeretetüket, így búcsúztunk: „Viszontlátásra Budapestest!”

Szeretvendégségen Ratkovában

mes püspöke, Amerikából *Vilma Kucháreková* szlovák püspök asszony és más országok egyházi képviselői. Építő, tartalmas előadásokat hallhattunk. Az én hozzászólásom előtt az ottani kolléga megkérdezte: „S most a magyar vagy a szlovák testvérünket fogjuk hallani?” „Mindkettőt. Mi együtt vagyunk magyarok és szlovákok...” – válaszoltam.

Szeptember 19-én valósult meg kis gyülekezetünk régi álma, hogy felvegyük a kapcsolatot az egyházközösség volt lelkesének és püspökének, *Daniel Bachátnak* a szülőfalujával, a szlovákiai Ratkovával. A festői szépségű Közép-Gömör-hegység lankáival körülölelt kis faluban nagy szeretettel fogadtak minket. A gyülekezet lelkésze, *Dušan Hrivnák* – aki egyébként nagylaki származású – kiemelte, mi valóban testvérek vagyunk. Az ismerkedés, közös áhítat és

Úgy gondolom, hogy nekünk, akiket nemcsak a közös múlt, a közös történelem köt össze, hanem Jézus Krisztus és az ő szeretete: együtt kell haladnunk az általa kijelölt úton. Mi több, különleges szolgálattal bizott meg minket Urunk: az ő szeretetének és békességének összekötő hídjai lehetünk.

A hidakat időnként terhelik, járnak rajtuk, és elérnek rajtuk keresztül valahová. „...a teljes szeretet kiüzi a félelmet...” – mondja az írás (1Jn 4,18b). „Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek” – jelentette ki Jézus (Mt 5,9). Igyekezzünk mi is Isten gyermekeiként szeretettel, imádkozva békességet teremteni és minden erőnkkel a két nemzet közti megbékélésen munkálkodni!

■ FABULYA HILDA,
a Magyarországi
Evangelikus Egyház
Országos Szlovák Lelkesi
Szolgálatának vezetője

A lehetséges lehetősége

► „A keresztény egység lehetséges” – ezzel a kijelentéssel kezdte mondandóját *Miloslav Vlk* prágai érsek, bíboros a püspökök legutóbbi ökumenikus találkozásánál tartott sajtókonferencián. Ezt a meggyőződését a közel egyhetes konzultáción ismételt hangsúlyozta: nem a jövőbe, mintegy eszkatologikus távlatba helyezte vallomását, hanem a jelenben tartja megvalósíthatónak. Nyilvánvaló, hogy először a lelki-spirituális egység kinyilvánítására kell eljutnunk. A közös bibliafordítások, a közös liturgikus szövegek (Apostoli és Niceai hitvallás, Miatyánk, áldásformulák) ezt nagymértékben elősegítik. Az igeliturgiás istentiszteletek, imaórák, testvéri közösségek közel hozhatják egymáshoz és Krisztushoz a különböző felekezeti testvéreket.

■ D. SZEBIK IMRE

Miloslav Vlk érsek, bíboros azok közé az egyházi vezetők közé tartozik, akik az előző politikai rendszerben nem gyakorolhatták hivatásukat. Tíz évig kirakablak-mosóként kereste mindennapi betevő falatját. A Fokoláre mozgalom fogadta otthonába és gondoskodott róla. Így vált otthonává az evangélium hiteles megéléséért létrejött, laikusokból tömörült közösség. Ez a Szentlélek által gazdagon megáldott ökumenikus közösség, amelynek jó néhány országban evangelikus tagjai is vannak, a keresztény egységet is – a megélt igé fontosságának célkitűzése mellett – zászlajára tűzte. Botránynak véli a szétszakadozottságot, erőnek a lelki egységet a Krisztus közelében.

Vlk bíboros vezetésével ez a laikus csapat fontosnak tartja az egyházi vezetők – klerikusok – találkozását annak érdekében, hogy az egyházak is jobban megismerjék egymást, átéljék az összetartozás, a közös igehallgatás és imádság örömeit. Így került sor szeptember elején – immár 28. alkalommal – a (főként) nyugat felé fordult püspökök, korábbi egyházi vezetők találkozására, melynek színhelye ezúttal a reformáció bölcsője, Németország volt. A célkitűzések között szerepelt Eisleben és Wittenberg történelmi értékeinek felfedezése, a lutheri reformáció történelmi vonulatának melyebb megismerése, illetőleg a német történelmi egyházak mai életkérdéseinek felvázolása.

Jó volt átélni, miként adóznak *Luther* és *Melanchthon* síremléke előtt tisztelettel, imádsággal és az *Erős vár* kezdetű himnuszunk közös eléneklésével római katolikus, ortodox, anglikán, uniált és metodista püspökök szerte a nagyvilágból – 17 országot 37 főpapjaként. Wittenberg városi templomában (Stadtkirche) mindnyájan úrvacsorával egybekötött evangelikus istentiszteleten vettünk részt. Az úrvacsorai eucharisztikus közösségbe bekapcsolódni nem tudó testvéreink áldást kértek a szolgálat végző püspököktől, de ilyen formában örömmel vállalták az oltár előtti közösséget.

Közös témánk – *Én veletek vagyok minden nap* – elkísért bennünket az előadásokon és spirituális alkalmakon mindvégig. Mód volt arra, hogy minden részt vevő püspök elmondja sa-

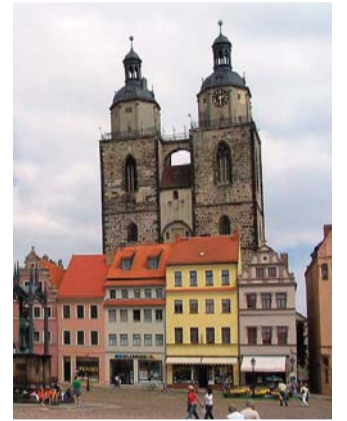
ját hitbeli tapasztalatát, miként élte meg Jézus jelenlétét életében és szolgálata során. A testvéri konzultációnak ez a módszere sokkal közelebb hozta a jelen lévő egyházi vezetőket, mint egy-egy dogmatikai kérdéssről való beszélgetés.

Napjainkban éppen az egyház apostoli jellegéről folyik a párbeszéd. A kávészünetekben azonban a közeledés jegyében érdekes vélemények cseréltek gazdát egy-egy hit-tételtől.

Nincs messze az az idő, amikor sokkal erőteljesebben szólhatunk hitünk egységéről, a közös Úrhoz tartozás örömeiről, s nem külsőleges szempontok alapján méregetjük egymás egyházát. Nincs messze az az idő, amikor rádöbbenünk, hogy csak együttes szavunk jut el a világ vezetőihez; hogy a teremtett világra jobban vigyázzanak, igazságosabban osszák el a közös javakat és az emberi életet mindennél nagyobb értéknek tekintsék.

Míg tavaly az ortodox egyházakkal ismerkedhettek a résztvevők, ez évben a reformáció egyházainak létjogosultságáról volt szó. Luther földjén természetes volt *Christian Krausénak*, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) korábbi elnökének részletes beszámolója a világ evangelikuságának életéről és a reformátor hitbeli felismeréseinek továbbadásáról. Ugyanakkor mély benyomást tettek ránk kolostorokban végzett szolgálatuk révén az egykori Német Demokratikus Köztársaság területén szórványban élő római katolikus közösségek, illetőleg a Fokoláre mozgalom új kezdeményezői is, amelyek elcsendesedésre, konferenciákra hívogatják a résztvevőket.

Jövőre az anglikán egyház látja vendégül a püspökök ökumenikus közösségét, és mutatja be szolgálatát, illetve az egyház Urától irányított ökumené világszerte igényelt eseményei iránti nyitottságát.

► Huszonegyedik alkalommal rendezték meg a szegedi nemzetközi biblikus konferenciát szeptember 24–26. között. A keresztény testvéregyházak képviselőiben a Kárpát-medencéből és távoli országokból is érkeztek résztvevők. *Szent Pál* és a *pogány irodalom* témája köré fonódtak a tudós megnyilatkozások. Közlebről pedig azt a kérdést vizsgálták, hogyan fordulhatott elő, hogy a keresztény közösségek annak ellenére is növekedtek és erősödtek, hogy számos „rivális” pogány vallási közösség vette őket körül, a zsinagóga elöljárói és a társadalom egésze pedig erős ellenszennel viseltettek velük szemben a kereszt botránja miatt.

A konferenciagazdát ezúttal is dr. *Benyik György*, a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola biblikus tanára volt, akinek meghívására érkezett a majd-nem húsz előadó három kontinensről. A gazdag programban nagy tekintélyű egyetemi és főiskolai taná-

rok mellett az egészen fiatalok is megnyilatkozási lehetőséget kaptak.

Napjaink egyik legnagyobb szakteremtője az Újszövetség-kutatás területén, az idős *Joachim Gnülka* professzor Münchből a korábbi években már többször is részt vett a konferencián. Idén Pál apostol ellenfeleiről tartott előadást. A japán *Akiyama Manabu* professzor, aki hazánkban is folytatott tanulmányokat, és tagja a Magyar Patrológiai Társaságnak, magyar nyelven beszélt témájáról, *Szent Pál és az „egyetememes történelem” nézőpontjáról*. A németországi Humboldt és a dél-afrikai Stellenbosch Egyetem tanára, *Cilliers Breytenbach Pál* magyarázata *Jézus Keresztjéről* címmel tartott előadást.

A konferencia másik díszvendége a nyitó előadást tartó *Troels Engberg-Pedersen* volt. Az evangelikus tudós szakterülete Pál és a hellenisztikus

irodalom, melyben az egyik vezető szakteremtőnek számít napjainkban. A Koppenhágai Egyetem Biblikus Exegézis Tanszékének professzora, Helsinkiben pedig teológus dok-

Troels Engberg-Pedersen, a konferencia evangelikus díszvendége

toranduszokat oktat. Érdekesítő, lendületes előadásában arról értekezett, hogyan kapcsolódik össze Pál és a pogány gondolkodás. A *Galatákhoz írt levél* 5. fejezetének 13–26. versét alapul véve arra mutatott rá, hogy „Pál téma- és gondolkodásmód-használata (amelyek az ókori görög filozófiából erednek), nem csupán akként szolgálnak, amit az ő »etikai tanításának« nevezhetünk. Éppen ellenkezőleg, ez a [téma és gondolkodásmód] használat válik »teológiájá« vagy »teologizálása« középpontjává”.

A külföldi vendégek mellett méltán foglaltak helyet a magyar tudósok. A konferenciát megtisztelte jelenlétével többek között *Zamfir Korinna* katolikus teológus a kolozsvári egyetemről, valamint *Herczeg Pál*, a Károli Gáspár Református Egyetem, *Kránitz Mihály*, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, illetve *Peres Im-*

re, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanszékvezető professzora.

A magyar evangelikus teológiát két ifjú tehetség (egyetemi hallgató), *Weltler Gábor* és *Malik Péter Károly* képviselte egy-egy érdekes előadással.

A különböző nyelveket bíró résztvevőknek az előre elkészített magyar, angol és német fordítások voltak segítségükre az elhangzottak megértésében. A felszólalásokat élénk eszmecsere követették, a hallgatóság részéről érkezett kérdések alapján. A konferencia idén is teljesen nyitott volt, bármely érdeklődő meghallgathatta az előadásokat.

A szegedi tanácskozást várhatóan jövőre is szeptember végén rendezik meg, amely azt vizsgálja majd, hogyan jelenik meg a *test és a lélek* a Szentírásban.

■ BARTUCZ KATALIN

A konferencia-előadások (néhány kivétellel) elolvashatók a világhálón: www.congressstravel.hu/bibli-kus2009/eloadasok/

Pál apostol és a pogányok

XXI. szegedi nemzetközi biblikus konferencia

EGOT 2009

Az együttlét ereje, az alkotás öröme

Győrött találkoztak az ország evangélikus gimnáziumainak diákjai

▶ A győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ látta vendégül az evangélikus gimnáziumok országos találkozájának résztvevőit. Tizenkét intézményből több mint háromszáz diák érkezett a folyók városába.

Az elmúlt években elsősorban a versenyre, a megmérettetésre épült a nagy múltú rendezvény, az evangélikus gimnáziumok országos találkozájának (EGOT) programja, idén viszont a művészi produkció, a „teremtő találkozás” került középpontba. Hogy az egyik résztvevő fogalmazott: a Győrött eltöltött idő alatt a diákok „megtapasztalhatták az együttlét erejét, az alkotás örömét”.

A szeptember 24-én kezdődött háromnapos találkozó mottóját *Weöres Sándor* egyik meditatív verséből kölcsönözték a lelkes győri szervezők: „Örömöm sokszorozódjék a te örömödben. / Hiányosságom váljék jósággá tebenned. / Alattad a föld, fölötted az ég, / benned a létra.” Ezek a lélekszólitó mondatok többször

nyeket készítettek *Németh Attila* művésztanárral, megint mások Pannonhalmán, *Heftner László* Ferenczy-díjas üvegművész, restaurátor műhelyében az üvegművészettel ismerkedtek. Egy-egy csoport *Miksi Attilával*, a Győri Nemzeti Színház művészeti titkárával „beugrózott”, vagy éppen dokumentumfotókat készített *Csermák Zsuzsanna* képzőművésszel. A formatervezés titkait *Illés Csaba* szobrász tárta a diákok elé, míg a könyvtészet néhány fogását *Pintérné Gergics Ágnes* múzeumpedagógus

FOTÓ: DOMBI SANDOR

A legnépesebb csoportokat, így például az énekarosokat *Nováky Andrea* zenetanár, a klasszikus zene-kert *Medveczky Ádám* Liszt-díjas, érdekes művész, *Molnár Gyula* zenetanár, az ütős zenekart *Felsmann Adrienn* zenetanár „vezényelte”. Népes volt a néptánc- és népzene-csoport is, az előbbi *Viszló László* és *Viszlóné Márkus Andrea* néptáncosok, az utóbbit pedig *Tanai Péter* muzeológus, néprajzkutató és *Jagudics Balázs* népzene-szervező vezették. Az ének-zene csoport tagjai *Bognár Szilvi*, *Huszák Zsolt* és *Smidéliusz Gábor* zenészek irányításával munkálkodtak.

A csoportok a pénteki gálaesten mutatták be produkcióikat az egykori győri zsinagógában (ma a Széchenyi István Egyetem hangversenyterme).

A jó hangulatú három napot – nem lehet másként illetni! – hangulatos szabadtéri istentisztelet zárta a győrújbaráti gyermektáborban. *Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke – aki rövid ideig létrán állva (is) prédikált – igehirdetésében *Weöres Sándor* gondolatait és *Jákóbalázs* álmát kapcsolta össze.

„Minden istentiszteleten megnyílik az ég: hogy Isten szava eljuthasson hozzánk, a mi imáink pedig a Teremtőhöz juthassanak. Ilyenkor ama bizonyos létra folyamatos» haszná-

latban» van. Ha életünk során nem a teljesítmények, az előbbre jutás létrájára lépünk, hanem arra, amelyik Istenhez, amelyik egymáshoz vezet, az azt jelenti: Krisztus él bennünk, otthon vagyunk. Ha egy embertársunkat megtiszteljük, az egy fok, ha

mikor indulunk, azt viszont nem, hogy mikor érkezünk. Ez már a gondviselésen múlik” – hangsúlyozta végül a püspök.

Az istentisztelet után a részt vevő gimnáziumok képviselői szétbontották azt a fából készült haranglábat,

egy tévedésünket beismerjük, az két fok, ha biztatás, rendre intés nélkül cselekedjük a jót, az tíz fok ezen a létrán. A gyermek, a szeretet, a köszönés, mind-mind egy újabb fok felfelé. Azt tudhatjuk, hogy ezen a létrán

amelynek elemei az egyes intézményeket, összetartozásukat jelképezik, azzal a reménnyel, hogy a következő találkozáson, Sopronban majd ismét felépíthetik.

■ GÜLCH CSABA

elhangoztak szavalva, dalolva, illetve a záró istentisztelet prédikációjának egyik vezérfonalaként is.

Az EGOT-on részt vevő diákok idén nem a sporttal, tanulmányaikkal kapcsolatos képességeiket, tudásukat mérték össze, hanem „kipróbálták” az együtt alkotás örömét. Egy csoportjuk például *Alexay Zoltán* biológus, fotóművész kalauzolásával a Szigetközben „vadászott” gépével, mások *Kupai Éva* művésztanárral akverelleztek a Rába-parton, falfestmé-

gustól sajátíthatták el. Textilmunkákat *Tanai Anna* művésztanár segítségével készíthettek a gyerekek.

Akiket a híradózás, a riportfilm érdekelt, azok munkáját *Győri András* és *Horváth-Hegyi Dénes* operatőrök irányították, a rádióriport-készítést *Lengyel Anna* újságírótól, a Déli Egyházkerület felügyelőjétől, az on-line újságírást pedig *Bolla Zsuzsanna* és *Sulyok Natália* internetes újságíróktól tanulhatták az érdeklődő fiatalok.

Az új vászon a fal

A falfestésről és egy falról írok, ahol egyszerre négyen pingálják ugyanazt a motívumot. Arról a helyről, ami elég szűkös, mégis egy egész „hajóváros” elfér rajta.

Megálltam a fehér, félig üres fal előtt, és néztem őket. Szótlanul munkálkodtak, úgy, ahogy egy ideig én is tettem, majd úgy éreztem, segítséget kérek. Miért jobb a fal, mint egy vászon? – tettem fel a kérdést a falfestőknek.

Többen azt választották, hogy az ide elkészített alkotások szemet szúrnak, örök nyomot hagynak. Véleményem szerint a lényeg az alkotás, a semmiből valamit létrehozni. És a fehér, üres falon egyszer csak kirajzolódott valami egészen furcsa, eldönteni sem tudtam volna, hogy mi az. Arra gondoltam, hogy egy hajó lesz. Mikor másodjára is bámulva álltam meg a most már ezerszínű fal előtt, egészen biztos voltam benne, hogy ez egy város, hajóba építve. Az biztos, hogy ezek a lányok és srácok már behúztak egy színes csíkot a művészet történetébe, és a Péterfy-iskola életét is megszínésítették.

A falfestés remek, hiszen csapatot épít, és közben még a környezet is élhetőbb és előbb lesz.

■ MOLNÁR ESZTER, a Péterfy-gimnázium diákja

Evangélikus gimnazista lett a békéscsabai diákság vezetője

► Tizennyolcadik alkalommal választották diákpolgármestert a békési megyeszékhelyen. Az immár nagykorúvá vált csabai garonciás napokon **Bogdány Tamás**, a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény diákját választották meg a város diákpolgármesterévé.

A szeptember 21-e és 25-e között tartott rendezvény a hagyományos fáklyás felvonulással kezdődött, majd egész héten művészeti, sport- és szórakoztató programok várták a középiskolásokat. A csabai garonciás napok legnagyobb érdekldést kiváltó eseménye idén is a diákpolgármester-választás volt. Ezúttal kilenc középiskola jelöltje kampányolt a városkulcs megszerzéséért.

Az evangélikus oktatási intézmény *BEG to the future* néven alakított pártja indította Bogdány Tamást a választáson, utalva az iskola nevének közismert rövidítésére: BEG. A kampánystáb honlapján (<http://begtothefuture.atw.hu>) arról tájékoztat, hogy olyan célokat kívánnak megvalósítani, amelyekkel teljes egészében azonosulni tud a csapat. Így

kiemelten foglalkoztak az energiatakarékosággal, és felvetették annak a szükségességét, hogy minden bé-

zépiskola jelöltje lett. Szeptember 25-én reggel **Vantara Gyula** polgármester fogadta irodájában a békés-

Polgármesterek egymás között: **Bogdány Tamás** átveszi Békéscsaba város kulcsát **Vantara Gyulától** (mögötte **Sangala Félicie** és **Knyihár Mihály**)

kécsabai középiskolás részesüljön elsősegély-oktatásban.

A választáson Bogdány Tamás két helyettese **Sangala Félicie**, a Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskola és **Knyihár Mihály**, a Kemény Gábor Logisztikai és Közlekedési Szakkö-

csabai diákság egy évre megválasztott vezetőit, és adta át Bogdány Tamásnak a város kulcsát.

Eddig egy alkalommal, 2004-ben adta a diákpolgármestert a lutheránus intézmény, **Szász Tamás** szemé-lyében.

■ -Ó -Ő -A

A HÓNAP KÖNYVE

Fél évszázadot átvészelt fotók

„Együtt az ország népével” – *Evangélikusok 1956-ban*

Az 1956-os forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulójára több színvonalas tanulmány, monográfia, krónika jelent meg. Ezek sorába tagozódik az „Együtt az ország népével” – *Evangélikusok 1956-ban* című gyűjteményes kötet **Zászkaliczky Zsuzsanna** szerkesztésében.

Fabiny Tamás püspök bevezető sorai nyomán fény derül többek között arra is, honnan kapta a címét a kötet. Az *Evangélikus Élet* 1956. november 4-i számának **dr. Keken András** tollából származó vezércikke viselte ezt a címet. Ezt a forradalmi hevíletű írást – több fontos megnyilatkozás mellett – megtalálhatjuk a kiadvány mellékleteket tartalmazó fejezetében is.

egyházvezetői tájékoztatást. Mint **Böröcz** írja, háromféle irány formálódott az egyházban. Az egyik a vezetők szintjén, akik beismerték, hogy történetek visszaélések, reformokat ígértek, de ezzel inkább pozícióikat akarták biztosítani. A másik csoport az úgynevezett „egyházi ébredés” vonala, akik valódi átalakulást hirdettek. A harmadik irányt **Ordass** egykori barátai képviselték. Egyre élénkebben követelték a püspöki székbe való visszatérést és az egyház minden szinten történő megújítását. A felgyorsult események közepette november 1-jén vehette át **Ordass** a Déli Egyházkerület és az egyetemes egyház irányítását. Az ezt követő bő egy évben **Ordass Túrörczy**

rozata. **Zászkaliczky Zsuzsanna** érthető részletességgel mutatja be a fényképek készítőjét és magukat a képeket is. 2004 őszén állította ki az Evangélikus Országos Múzeum a száznegyvenhárom felvételtől álló fotográfiagyűjteményt. A fotók értékét külön emeli az a tény is, hogy egy szekrény aljára szegve vészték át az elmúlt ötven év történéseit. A fotókon szereplő személyeket féltette a megtorlástól a velük rokonszenvező készítő, ezért rejtette műveit. A forradalom kezdeti lelkesedése, a humor számtalan megjelenése mind mosolyt és büszkeséget csalnak a kései szemlélő arcára. Az áldozatok és a romok sokasodása nyomán a fotókon is felfedezzük a korabeli szemtanúk fáradtságát és elkeseredését.

A képeket nézegetve az olvasónak vissza-vissza kell térnie egy-egy oldalhoz. A szerkesztő által is kiemelt képek egyike a *Múlt és jövő* címet kapta, amelyen egy szétlőtt 49-es villamos látható előtérben egy fiatal fiúval, háttérben egy svájcisapkás úrral. A szemfüles olvasó kissé visszafelé lapozva megtalálhatja a fotónak a párját, melyen csak az úr szerepel, aki alaposan szemügyre veszi a járművet. Mennyire más hatást kelt a két fénykép!

A könyv végén található a kronológiagyűjtemény, mely az evangélikus mellett a társegyházak történéseit és a világi eseményeket is ismerteti. A műhöz tartozik *A forradalom hite* címet viselő DVD-felvétel, amelyen a **Luther Otthon** egykori teológushallgatói szólnak meg. A közel félórás filmben **Kinczler Irén**, **Baranyay Kálmán**, *id. Fabiny Tibor* és **Zászkaliczky Pál** idézi fel megrendítően az októberi napokat.

■ SZÉCHENYI MAGDOLNA

OKTÓBER 6.

Megtiport nemzet, megtiport egyház

■ KERTÉSZ BOTOND

„Megverem a pásztor, és elszélednek a juhok” (Mk 14,27b) – Jézus szava-it minden bizonnyal ismerték a Habsburg Birodalom irányítói, amikor százhatvan évvel ezelőtt, 1849 őszén **Haynau** tábornoknak teljhatalmat adva megtorolták a magyar nemzet szabadságharcát. A megtorlás legfontosabb célja az volt, hogy a magyar társadalom politikai, katonai, szellemi vezető elitjét meg-tizedeljük, ezzel téve lehetetlenné egy újabb szabadságharc megvívását. A megtorlás jelképévé 1849. október 6. vált, amikor **Aradon** tizenhárom tábornokot, Pesten pedig **Batthyány Lajos** miniszterelnököt kivégezték.

A szabadságharc utáni megtorlás már 1848 decemberében elkezdődött, és csak 1852-ben zárult le. **Windisch-Grätz** herceg támadása nyomán 1848 novemberétől az ország több pont-ján állítottak fel hadbíróóságokat, amelyek a magyar kormány támoga-tóit sorra perbe fogták. Súlyos ítéle-teiket azonban csak 1849 őszétől, a magyar szabadságharc végleges leve-résétől kezdve hozták meg ezek a bí-róságok. A jelenlegi kutatások szerint 1850. július elsejéig hajtottak végre halálos ítéleteket, százhuszonnyolc embert végeztek ki.

A megtorlás a társadalom teljes keresztmetszetét átfogta. Gróf éppen úgy hóhérezre jutott, mint jobbágy vagy pap. Mivel az érvényben lévő ren-deletek szerint az ország lakosságának

származó **Dessewffy Arisztid** szenvedett mártírhalált.

Négy nappal **Batthyány Lajos** ki-végzése után a pesti Újépület udva-rán küldték bitófára **báró Jeszenák Já-nost**, a dunáninnyi egyházkerület volt felügyelőjét, Nyitra megye kor-mánybiztosát. Utolsó napjairól és kivégzéséről a számára végső vi-gaszt adó **Székács József** pesti evan-gélikus lelkész írt megrendítő beszá-molót visszaemlékezéseiben.

A szabadságharc egyetlen kivég-zett evangélikus lelkésze **Rázga Pál** pozsonyi pásztor volt. Lelkesen tá-mogatta a szabadságharcot, a pozson-yi patrióta klub működésében meg-határozó szerepet játszott. Október 18-án a pozsonyi Zöldfa erkélyről lel-kesítő beszédet tartott a nemzetör-ség toborzására. „Ausztria, ez a ki-csiny, szánalmas országozska arra tö-rekszik, hogy uralkodjon Magyaror-szág fölött” – mondta a szlovák szá-rmazású és német anyanyelvű **Rázga**. Később tábort lelkészként egészen **Schwechatig** vonult a pozsonyi nem-zetőrökhöz.

1848. december 18-án **Windisch-Grätz** parancsára börtönbe vetet-ték őt. A német színház igazgatójának és két színészének vallomása, va-lamint lefoglalt iratai alapján a had-törvényszék halálra ítélte. **Haynau** a Rázgáért közbenjáró asszonyok ké-résére nem rejtette véka alá a vélemé-nyét: „Lógnia kell, elrettentő példa gyanánt valamennyi lázadó számára.” Az ítéletet 1849. június 16-án hajtot-ták végre az ötgyermekes édesapán.

Rázga Pál mellett több evangélikus lelkészt is fogságba vetettek és had-bíróóság elé idéztek. A kutatás jelen-legi állása szerint tizenkilenc olyan evangélikus lelkészről tudunk, akik a forradalom és szabadságharc alatt betöltött szerepük miatt kerültek hadbíróóság elé. Voltak, akik rövi-debb-hosszabb vizsgálati fogságot szenvedtek, másokat letöltendő vár-fogságra ítélték.

Négy püspökünk közül három – **Haubner Máté** dunántúli, **Pákh Mi-hály** tiszai és **Szeberényi János** bányak-erületi püspök – állt hadbíróóság előtt, az előbbi kettő várfogságot is szenvedett. Negyedik társuk, **Stromsz-ky Sámuel** dunáninnyi püspök sem tarthatta meg hivatalát. Bár katolikus püspököket is elmozdítottak, ilyen szigorú elbánásban nem részesült egyik egyház sem Magyarországon az abszolutizmus idején. Talán **Kossuth** és **Görgey** evangélikus voltát vagy az evangélikus szlovákoknak a ma-gyar kormány melletti tömeges kiál-lását akarta ily módon megtorolni a bécsi kormány.

1849 tavaszától nem maradt vá-lasztott vezetője egyházunknak: a világiak egyházvezetésben való rész-vételét megtiltották, az elmozdított püspökök helyére pedig úgyneve-zett adminisztrátorokat, császárhű lelkészeket neveztek ki. Így nem-csak a püspökök, hanem az egész egyház „fogságba” került. Tíz éven keresztül meg-megújuló próbálkozások történtek arra, hogy a protestáns egyházak autonómiáját végleg eltör-löljék, és irányításukat egy állam ál-tal kinevezett főhatóságra bízzák. Bár a nyomás fokozatosan enyhült, az autonómia csak a kiegyezés után állhatott helyre teljes egészében.

Hazánk és egyházunk története szorosan összefonódott a forradalom és szabadságharc és az azt követő abszolutizmus idején is. Október 6-án emlékezzünk egyházunk meghur-colására és helytállására is!

Rázga Pál

nagyobb részét ki lehetett volna végez-ni, minden egyes valóban végrehajtott halálos ítéletnek üzenetértéke volt. A tizenhárom tábornok és **Batthyány** mi-niszterelnök kivégzése az egész ország demoralizálását szolgálta, az ország-szerte kivégzett hét lelkész halálos ítéletével gyülekezetüket és szűkebb környezetüket akarták megfélemlíte-ni. Nem véletlen, hogy evangélikus, re-formátus és katolikus pap is volt a ki-végzettek között.

A lelkészek különösen is kiszemeltjei voltak a megtorlás végrehaj-tóinak. Tudták, hogy a papok a sza-badságharc idején a magyar kormány különböző rendeleteinek kihirdetésé-vel, különösen pedig a *függetlenségi nyilatkozat* felolvasásával nagyon sokat tettek azért, hogy a szabadságharc-nak Európában példátlan tömegbázi-sa volt Magyarországon. Ezért írta **Haynau** 1849. július 28-án kelt rendeletében: „Őket (ti. a lelkészeket) tesz-em mindenek előtt felelősekké a csend és rendért az országban...”

Október 6-án evangélikus mártír-jainkra is emlékezzünk. **Aradon** két evangélikus tábornok, a hesseni szü-letésű, Magyarországon megnősült **Leiningen-Westerburg Károly**, va-lamint az eperjesi evangélikus kollégi-umot patronáló katonadinasztiából

A hónap könyve – októberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

„Együtt az ország népével” – *Evangélikusok 1956-ban*

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 1700 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

Böröcz Enikő gazdagon jegyzetelt tanulmányában körvonalazza a Magyarországi Evangélikus Egyházban 1945 után történt eseményeket, bemutatva **Ordass Lajos** püspök szerepét is. Az előbb két év fegyháza, majd „belső emigrációra” ítélt **Ordass** ügyének elővétele a finn **Kotimaa** új-ság cikke indította el 1956 nyarán. Az **Ordass**-sal történő tárgyalásokról az evangélikus gyülekezetek és lelké-szek hetekig nem kaptak hivatalos

Zoltánnal közösen nagyon eredmé-nyesen vezette az egyházat. Teljes tisztújítást és teológiai megújulást hirdettek és hajtottak végre. Az **Ordass-Túrörczy-korszak** – írja **Böröcz Enikő** – méltán nyújthatott alternatívát hívőknek és nem hívőknek egyaránt mind szerveztségében, mind mondanivalójában.

A kötet kivételes részének számít **Kinczler Gyula** mérnöknek a forradalom napjaiból származó fotóso-

A GYERMEKMENTŐ, AKI K

► Folytatás az 1. oldalról

„A megmentetteken kívül ennyi maradt Szehlo Gáborból” – emelte magasba az áldozatos életű lelkipásztor *Isten kezében* címmel írott naplóját, amelyet *Bozóky Éva* rendezett sajtó alá. Szehlo Gábor „példát

A Deák téri templom ambójánál Merényi Zsuzsa méltatja Szehlo Gábor

adott, nem kell szégyellnünk »az ország templomában«, hogy evangélikusok vagyunk” – folytatta beszédét Donáth László. Végül köszönetet mondott mindazoknak, akik kivették részüket a szobor felállításának munkájából.

Az V. kerület polgármesterének köszöntő levelét távollétében Puskás András alpolgármester olvasta fel. Rogán Antal kifejezte afeletti örömét, hogy gazdagabbá válik a városrészt. A Deák téren áthaladva mindenki megállhat majd egy pillanatra, felidézve Szehlo alakját, aki ember tudott maradni akkor, amikor mindenkit a félelem töltött el. Levelében a polgármester utalt arra: megtiszteltetés és öröm kerületének, hogy hozzájárulhattak ahhoz, hogy mindenki méltóképpen emlékezhessen meg Szehlo Gáborról.

Horváth Ádám rendező, egykori „Szehlo-gyerek” arra mutatott rá: itt ma mintegy tízezres tömeg lenne jelen, ha minden megmentett leszármazottja eljött volna... „Zsinórmérték kaptam Szehlo Gáborról, amely

soha nem felejthető el. Aki ezt elveszíti, az élete értelmét veszíti el” – fogalmazott a televíziós rendező. Szehlo Gábor hős volt, aki gondolkodás nélkül kockáztatta az életét, hogy életet mentse. A lelkész mindent odaadott, és semmit sem kapott, summázta mondandóját Horváth

sokszínűség jellemezte (...), mely a kívülálló számára különösen nehéz tette az eligazodást: vajon kik is azok az evangélikusok? A szélesebb nyilvánosság elé lépő hitvalló lutheránusok száma pedig igen csekély. Szehlo Gábor most, miként életében is, kilépett a templomból. Itt áll lobo-gó Luther-kabátjában a forgalmas Deák téren. Akik majd nap mint nap találkoznak vele, általa találkoznak az egyházzal is. Mi pedig csak hálát adhatunk Istennek, hogy egy ilyen elhivatott és bátor szolgatársat tudhattunk sorainkban.”

Szabadtéri leleplezés

A köztéri szobrot Szehlo Ildikó és Szehlo Gábor, a lelkész gyermekei, valamint Breuer Katalin, a szoborállítás munkájából oroszlanrészt vállaló Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség felügyelője leplezte le. A Magyarországi Evangélikus Egyház koszorúját az egyház elnöksége, Ittész János elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő helyezte el. Több részt vevő szervezet és magán-személy is tett koszorút, valamint virágot a szobor talapzatára. A köztéri szoborleleplezésen rövid köszöntőbeszédet mondott Demszky Gábor, Budapest főpolgármestere és Horváth Csaba főpolgármester-helyettes.

Rendkívüli médiafigyelem övezte az evangélikus egyház ünnepét. Zsúfolásig megtelt a Deák téri templom. Fotósok, kamerák, újságírók, az írott és elektronikus média képviselői adtak hírt az eseményről. Megjelent többek között Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök, Arató Gergely államtitkár, Mécs Imre és Iványi Gábor országgyűlési képviselők, Csepregi András lelkész, az OKM Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője és helyettese, Fedor Tibor. A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségét Kirschner Péter és Egri Oszkár, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetet az igazgató, Lehel László evangélikus lelkész képviselte, jelen volt Weinek Leonárd, Zuglós és Verbai Lajos, Kőbánya polgármestere, Marosi Ernő, a Magyar Tudományos Akadémia volt alelnöke, Granasztói György volt NA-

A szószéken Gaudiopolis első miniszterelnöke, D. Keveházi László

Ádám, a Gaudiopolis egykori kulturális minisztere.

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége nevében Pröhle Gergely országos felügyelő köszöntötte a jelenlévőket. Beszédében abból indult ki: „A Magyarországi Evangélikus Egyház sosem volt nagy egyház. Ennek ellenére mindig igen nagy sokszínűség jellemezte: a különböző lelkiségi irányok, nemzetiségi gyökerek, teológiai iskolák, közéleti elkötelezettségek a kívülálló számára különösen nehéz tettek az eligazodást: vajon kik is azok az evangélikusok? A szélesebb nyilvánosság elé lépő hitvalló lutheránusok száma pedig igen csekély. Szehlo Gábor most, miként életében is, kilépett a templomból. Itt áll lobo-gó Luther-kabátjában a forgalmas Deák téren. Akik majd nap mint nap találkoznak vele, általa találkoznak az egyházzal is. Mi pedig csak hálát adhatunk Istennek, hogy ilyen elhivatott és bátor szolgatársat tudhattunk sorainkban.

FOTO: CSORBA GÁBOR

TO- és belgiumi nagykövet, Keserű Katalin művészettörténész, Bibó István művészettörténész, Zsigmond Attila kultúrpolitikus, és a sor még hosszan folytatható.

E sorok írója azóta többször is járt a téren. A szobrot sosem látta „magányosan” állni. Emberek járták körül, nézegették, fotózták, olvasták a feliratát, nézték a koszorúkat. Az

FOTO: PETRI GÁBOR

Tiszteletüket tették – a mikrofonnál Demszky Gábor, Budapest főpolgármestere

A Magyarországi Evangélikus Egyház, a Szehlo Gábor Alapítvány és a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szervezésében megvalósult szoboravatás ünnep fogadással zárult a Deák téri egyházközség gyülekezeti termében.

evangélikus lelkész tiszteletére állított csodálatos török márvány így fogja betölteni küldetését: az élő, lüktető, rohanó nagyvárosban megállít, odavonoz magához, és talán más lelkülettel indít tovább.

■ KÓHÁTI DÓRA

Pröhle Gergely országos felügyelő beszéde Szehlo Gábor születésének századik évfordulóján (elhangzott a Deák téri templomban)

Tisztelt ünneplő közönség, kedves Testvérek! Szehlo Gábor evangélikus lelkész születésének századik évfordulóján szeretettel köszöntöm Mindnyájukat.

A Magyarországi Evangélikus Egyház sosem volt nagy egyház. Ennek ellenére mindig igen nagy sokszínűség jellemezte: a különböző lelkiségi irányok, nemzetiségi gyökerek, teológiai iskolák, közéleti elkötelezettségek a kívülálló számára különösen nehéz tettek az eligazodást: vajon kik is azok az evangélikusok? A szélesebb nyilvánosság elé lépő hitvalló lutheránusok száma pedig igen csekély. Szehlo Gábor most, miként életében is, kilépett a templomból. Itt áll lobo-gó Luther-kabátjában a forgalmas Deák téren. Akik majd nap mint nap találkoznak vele, általa találkoznak az egyházzal is. Mi pedig csak hálát adhatunk Istennek, hogy ilyen elhivatott és bátor szolgatársat tudhattunk sorainkban.

Szehlo Gábor Luther-kabátjának oltalmában helyet kapott az elhurcolt zsidó szülők, majd a háború után a lecsukott, kitelepített

csendőrpáncsok gyermeke, és olyanok is, akiknek sorsa a politikai hullámveréstől függetlenül fordult rosszra. „Mindaz, ami 1944. március 19-től 1950. február 7-ig történt, Isten szeretetének megnyilvánulása” – írja Szehlo, s e szeretet jegyében védett mindenkit, akit védeni kellett egy jobb-, majd egy baloldali hatalommal vagy a mindennapok viszonyaitól szemben. A szobron található évszám mellől tehát hiányzik egy másik, vagy legalább egy aprócska kötőjel, aminek éppen egy olyan korban lenne jelentősége, amikor az egyetemes értékek furcsa kisajátításának időszakát éljük.

Ha az egyház igyekszik komolyan venni mai hivatását, érdemes végiggondolni, hogy manapság ki mindenki húzódnak Szehlo köpenye alá? Itt, a pesti utcán talán leginkább az úgynevezett „jóléti rendszerváltás” következtében egyre növekvő számú hajléktalan. Vagy azok az egyre elkeresedettebb cigány emberek, akiknek helyzetén egy elhibázott támogatási rendszer mit sem javít. Vagy azok a nem cigány emberek, akik nem nézik tétlenül, ha másokat bántalmaz-

nak, és ezért az életükkel fizetnek. Vagy a nyelvhasználatukban korlátozott határon túli magyarok. Hosszan folytathatnánk a sort. Az evangélikus egyház igyekszik Szehlo Gáborhoz felnőve cselekedni, szeretetintézményeiben, gyülekezeteiben oltalmába fogadni hajléktalan, romát, öreget, sérültet, beteget. Mindehhez Szehlo csendes, módszeres, elhivatott munkájának példája biztatást adhat, visszaadhatja reményűnket abban, hogy az ő korához képest mégiscsak sokkal békésebb időszakban lehet hittel és tettel védelmezni elesetteket, kisebbségeket, hirdetni és bizonyítani azt, hogy Isten és a törvény előtt minden ember egyenlő.

Nem harsányan tüntetve, nem taktikai megfontolásból, politikai eszközzé alacsonyítva egyik vagy másikat, a nagy többségtől eltérő társadalmi csoport sorsát, hanem szelíden odafordulva, meghallgatva, a gyakran bizony türelmetlen és intoleráns többség számára is határozottan megfogalmazva az együttélésnek nem csak a szükségességét, hanem talán reménybeli örömeit is.

S amikor az evangélikus egyház

nevében fejet hajtok Szehlo Gábor emléke előtt, hadd tegyek említést felmenőiről is. Egy, a hazai szlovákság jelentős részét is hívei közt tudó egyház képviselőjeként a szlovák őseket említeném, egykori svájci magyar nagykövetségként ugyanakkor emlékeztetnék szeretném Szehlo Gábor anyai ági felmenőire, a svájci Haggemacher családra is. A XIX. századi magyar polgárosodás is sokat köszönhet nekik, ám amiről itt és most beszélni kell: az ő Bérc utcai villájukban indult 1944 októberében a zsidó gyerekek mentése. A kisajátított villában egészen a közelmúltig egy arab ország nagykövetsége működött, most azonban, az új bérlő közreműködésével van remény arra, hogy maradandó emléket állítsunk ott is Szehlo Gábornak úgy is mint a svájci Haggemacherek leszármazottjának.

A Magyarországi Evangélikus Egyház országos elnöksége nevében köszönetet mondok Vigh Tamásnak és Markolt Györgynek a kifejező, szép szoborért, a Szehlo Gábor Gyermek- és Ifjúságsegítő Alapítványnak, csillaghegy-békásmege-

ri gyülekezetünk vezetőinek az ügy iránti fáradhatatlan elkötelezettségükért, a fővárosi és a kerületi önkormányzatoknak nagylelkű felajánlásukért és a gördülékeny ügyintézésért. Köszönöm továbbá mindazon alapítványok és magán-személyek áldozatvállalását, akik a szoborállítást segítették.

Egy korábbi elképzelés szerint egyszer egy Luther-szobor állna a Deák téren. Mostanra azonban már két magyar evangélikus szobra lépett ki az „ország templomából”. Bajcsy-Zsilinszky Endréné és mától Szehlo Gáboré. Egy nem-lelkész és egy lelkész, nagyjából kortársak. Különbségük jelezze nekünk, mai evangélikusoknak, hogy minden nézeteltérésünk ellenére felelősek vagyunk egymásért és közös ügyünkért; Szehlo Gábor nemes kővé vált, kitárt Luther-kabátja pedig jelezze mindenkinek, hogy az evangélikus egyház várja mindazokat, akik Isten keresik, támaszra, bátorításra vágyanak, jöjjenek bárholnan, bármikor.

Isten áldja meg Szehlo Gábor emlékét!

KILÉPETT A TEMPLOMBÓL

»A NÉMET KATONÁT ALAKÍTVÁ ÉRTETTEM MEG IGAZÁN...«

Sztechlo Gábor-émlékverseny a Faszorban

▶ Még tavasszal, egy átlagos tanév utolsó nagy hajrája előtti napokban suhant át a gondolat *Sztrókey Edit*, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium hitoktató és történelemtanára fején, hogy hiszen *Sztechlo Gábor* fasori diák (is) volt, és most Sztechlo-év van – akkor tehát rendezni kellene egy országos versenyt a fasori gimnáziumban! Egyházunk diakóniai osztálya – amely örömmel karolta fel az ötletet – anyagi támogatásával szeptember 25-én és 26-án lezajlott az országos verseny.

■ ITTÉS SZILVIA

A fasori evangélikus és katolikus hitoktatók *Bence Orsolya* iskolapszichológussal közösen alaposan előkészítették a vetélkedést. Maga a jelent-

kezési határidő jelképes volt: Sztechlo Gábor halálának 35. évfordulója, május 28.

Végül hat iskola állított ki háromfős csapatokat, amelyek a nyárra megkapták az olvasmányokat a felkészüléshez: Sztechlo Gábor *Isten kezében* című önéletrajzát, valamint *D. Keveházi László* újonnan megjelent Sztechlo-életrajzát; ez utóbbit ki is küldték a szervezők minden jelentkezőnek.

A csapatoknak tizenöt feladatot kellett megoldaniuk. Volt közöttük konkrét tudásra rákérdező (például mely utcákban álltak a menekülttáborok a háború alatt?), és voltak játékosabb, kreatívabb típusúak. Az utóbbiak közül lássunk néhány példát, amelyek visszaadják a verseny jellegét, hangulatát.

Mivel Sztechlóra finnországi ösztöndíjasként nagy hatással volt az ottoni ébredési mozgalom, és kint tartózkodása idején magának is külsőleg kicsit „finné” kellett válnia, a feladat egy akkori finn frizura elkészítése volt! Mivel a későbbi gyerekváros, *Gaudiopolis* újságjában rendszeresen jelentek meg versek a gyerekektől (*Orbán Ottó* költő is itt kezdte irodalmi pályáját), a mostani versenyzőknek is verset kellett írniuk. Volt dramatizálás – a gyermekmentő akciók valamelyik jellegzetes pillanatát kellett visszaadni – és olyan feladat is, amelyben egy-egy már felnőtt Sztechlo-gyerek írásban kapott visszamelékezést kellett megjeleníteni.

– Rendkívül színes és érdekes alkalmon vehettünk részt – vélekedett *Merényi Zsuzsa*, a zsűri elnöke, a *Sztechlo Gábor Gyermek- és Ifjúságsegítő Alapítvány* elnöke. – A diákok meglepően pontos tárgyi tudással, számomra szokatlan felkészültséggel érkeztek. Talán annyi tanulságot levontam magamnak, hogy a részadatok ismerete még nem jelenti feltétlenül az egész kor megértését. Úgy éreztem, hogy a nagy korszak-

ok – például a háború előtti és utáni – még nem váltak szét a gondolataikban, a történelmi „jelzőoszlopok” még csúszkálnak. Ennek ellenére az ötletes feladatoknak köszönhetően érzésem szerint komolyan bele tudták élni magukat a háború és az azt követő évek számkra szinte elképzelhetetlen körülményeibe.

Amikor visszaemlékezést kellett előadniuk, megragadott, hogy egyik-másik diák mennyire hitelen és mély lelkeséggel tudta életre kelteni a bujkálás szülte félelem keveredését a szeretet és közösség erejével. Tettszett, ahogy a napot keretbe foglalták Sztechlo Gábor személyes lelki gondolatai és szavai: reggel egy 1973-ban Svájcban már elhangzott prédikációját olvasták fel, a nap végén pedig egy imádsága zárta az együttléteket, amely így egyben lelki alkalommá is vált, a versengésen túllépve. Csak gratulálni tudok *Sztrókey Edit*-nek és fasori kollégáinak!

A Deák téri csapat végzett az első helyen, szoros versenyben a különdíjas fasori diákokkal, őket pedig Nyíregyháza és Köszeg követte.

Hogyan élte meg a korszak és Sztechlo Gábor személyiségének megismerését a nyertes együttes?

– Engem a színjátszó feladat fogott meg a legjobban – mondta *Petri Dávid* tizedikes tanuló. – Elő kellett adnunk azt a jelenetet, amikor a kis zsidó gyerekek énekeltek a német katonáknak, úgy, hogy mindenki tud mindent, mégis mindenki úgy tesz, mintha nem tudna senki semmit. Sztechlo Gábor végtelen hitének és bátorságának köszönhetően megszólal az énekeszó a halál árnyékában, és senkinek nem lesz semmi baja. Na ott, a német katonát alakítva értettem meg igazán Sztechlo Gábor gyermekmentő szolgálatának nagyságát.

– Hittantanárunk, *Sándor Éva* biztatott, hogy induljunk a versenyen, majd segített felkészülni – mondja *Kiss Zsuzsa*. – Közös megnéztük a Sztechlo-kiállítást az evangélikus múzeumban, együtt megbeszéltük az életrajz és a napló alapján Sztechlo életének főbb pontjait. Én magam az egyik kis zsidó gyerek voltam a színdarabban. Miközben énekeltem az

Erős vár a mi Istenünk című éneket, teljes erővel megragadott az az érzés, hogy most kezdem csak érteni, mit jelentett félni és megmentve lenni.

Koczor Márta így vallott a felkészülés és verseny során megismert gyermekmentőről:

– Fantasztikusan példaértékűvé vált számomra, ahogyan előítéletek nélkül volt képes szeretni! A bátorsága és tettei pedig szinte hihetetlenek számomra. A megmentett gyerekek – de én magam is – szeretetet és emberséget tanultak tőle. Amíg ezt a színdarabot el nem játszottuk, nem tudtam magam beleképzelni igazán a háború borzalmaiba.”

Hogyan látta a verseny tanulságait *János Judit* fasori hitoktató, egyik szervező és előkészítő?

– Tetszett a jó program! A diákok már pénteken megérkeztek az ország különböző részeiből, és együtt vettünk részt az országos rendezvénysorozat egyik alkalmán, a Sztechlo-szobor leleplezésén. Közös néztük meg a nagyon személyes hangulatú kiállítást, majd végignéztük az 1984-ben készült játékfilmet, a *Gaudiopolist*, amely a háború utáni gyerekváros életét mutatta be. Ezek az élmények is közösséggé kovácsoltak minket, és intenzíven közénk hozták a múltat. Így indultunk neki a másnapi színes feladatözönnek.

Az egyik legfontosabb tanulság számomra, hogy milyen sokat emel egy alkalmon a jó zsűri! *Merényi Zsuzsa* Sztechlo-kutató és *Buda Annamária*, a diakóniai osztály vezetője nem győzte biztatni a diákokat, hogy itt persze lesznek és lettek helyzetek és különbségek, de valójában mindannyian nyertesek vagyunk, mert a

FOTÓK: PETRÁS PÉTER

felkészülés és az együtt töltött másfél nap alatt megismertünk egy huszadik századi Krisztus-követőt. Megismerjük, ezáltal megszeretjük és adott esetben követhetjük példáját. Végül is így voltam ezzel én magam is: a feladatok előkészítése során, valamint látva a diákok lelkesedését magával ragadott Sztechlo Gábor személye és élete.

A versenyző diákok azóta már visszazökkentek a házi feladatok és felelések világába. De talán nem csak a diakóniai osztály ajándékait vitték útravalóul: a svájci csokikat, a nemrég kiadott, legújabb Sztechlo-visszaemlékezéseket és a könyvtalványokat. Talán mellőlük szegődött a megelevenedett Sztechlo Gábor is.

Nagytarcsán is szobrot állítottak a tisztelendőnek

▶ Az ezeréves fennállását ünneplő Pest megye egyik településén szoborállítással emlékeztek a száz évvel ezelőtt született *Sztechlo Gáborra*. A Nagytarcsán is hosszú éveken át szolgált evangélikus lelkész által 1938-ban alapított népfőiskola egykori épülete ma falumúzeumnak ad otthont. Ennek udvarán leleplezték le szeptember 27-én délelőtt *Vörös Ákos* nyárfából faragott, életnagyságú Sztechlo-szobrát.

pengős adományából építették. Az öt hónapos, bentlakásos képzést nyújtó népfőiskola 1944-ig működött.

A ma már önkormányzati tulajdonban lévő, 1960 óta falumúzeumként működő főépület udvarán méltó helyre került a Falvak Kultúrájáért Alapítvány támogatásával elkészült faszbzor, amelyet *Győri Péter* polgármester és *Baranka György* evangélikus lelkész mellett *Nick Ferenc*, az alapítvány kuratóriumi elnöke és a Kultúra Lovagrendjének alapító lovagja leleplezték le.

■ BODA ZSUZSA

„...a szeretet halkan lép, ...és áthatja az egész életet” – olvasható a szobor talapzatán az idézet Sztechlo Gábertől. A lelkész 1932. évi lelkészé szentelését követően – Budavár és Hatvan után – harmadik szolgálati helyeként 1935-ben, a gyülekezet önállóvá válása évében került Nagytarcsára. Az itt eltöltött hét év magánéletében is fontos időszak volt, hiszen ez idő alatt nősült meg, és született meg két gyermeke.

A népfőiskola szervezését Finnországban látott minta alapján 1937-ben kezdte meg. A három épületből álló és *Tessedik Sámuel*-ről elnevezett oktatási intézmény alapkövetele a következő esztendő október 23-án volt. Az alföldi típusú parasztházakat *Stühmer Frigyes* csokoládégyáros négyezer

A SZERZŐ FELVÉTELE

▶ Luther-kabátban, szívéhez Bibliát szorítva fordul Sztechlo Gábor fába faragott alakja az egykori népfőiskola, ma falumúzeum bejárata felé. *Vörös Ákos* Nagytarcsán élő szobrászművésszel, a Kultúra Lovagrendjének egyik lovagjával a szoboravató ünnepségen beszélgettünk az elkészült műalkotásról.

– A házuk közelében tavaly kivágtak egy nagy nyárfát, és a hatalmas törzsét egyelőre otthagyták. Amikor megláttam, szívem szerint azonnal elkezdtem volna szobrot faragni belőle. Ennek híre eljutott az illetékesek fülébe, és egy nap odaszállították hozzám a fatörzset, rám bízva az alkotás témáját. Az egyik „jelöltem” *Mátyás* király volt, mert tavaly ünnepeltük trónra kerülésének ötszázötvenedik évfordulóját. Mégis Sztechlo Gábor mellett döntöttem, mert valahányszor eljöttem a falumúzeumba, a neve mindig elhangzott, és a településen is nagy szeretettel ápolják emlékét. Magam is utána néztem az életrajzában, és mély benyomást tett rám életútja, valamint mindaz, amit önzetlenül az emberekért tett.

Adventure szerettem volna elkészülni a faragással, de kicsúsztam az időből. Karácsonykor kaptam egy üdvözlőlapot az evangélikus lelkésztől, amely ösztönzően hatott rám. Ahogy az időjárás engedte, még nagyobb hévvel dolgoztam a szobron. Sokáig nem volt biztos, hogy az önkormányzat hol akarja majd felállítani: az új óvoda vagy a falumúzeum udvarán. Méltó helye van ez utóbbin, és talán az sem véletlen, hogy a szobrot végül is a Sztechlo Gábor századik születésnapját követő vasárnapon lelepleztük le...

„AMI LEHETETLEN AZ EMBEREKNEK, AZ ISTENNEK LEHETSÉGES.” (Lk 18,27)

ORSZÁGOS EVANGELIZÁCIÓ

2009. október 10. szombat,
10–16 óráig
Budapest, Deák téri
evangélikus templom

09:45 Éneklés

10:00 Köszöntő: Gáncs Péter

Evangelizáció

AMI LEHETETLEN ÉS LEHETSÉGES AZ EMBEREKNEK – *Zászkaliczky Pál*
AMI LEHETETLEN ÉS LEHETSÉGES AZ ISTENNEK – *Szeverényi János*

11:15 Szekciók, kerekasztal-beszélgetések

MINDIG VELEM, URAM – *Csákány Marianna* énekes, *Kárpátalja*
(templom)

VISKY ANDRÁS: JÚLIA (monodrámá) – előadó: *Dér Denisa*
(a gimnázium díszterme)

MIT TANÍT LUTHER AZ EVANGÉLIUMRÓL? – *Dr. Fabiny Tibor* teológus
(gyülekezeti terem)

MI LESZ VELED, CSALÁD? – *Sallai János* családterapeuta
(alagsori tornaterem)

HOGYAN FORMÁLÓDTAM MISSIONÁRIUSSÁ? – *Heikki Hilvo*, Finn
Missziói Társaság (tornaterem)

HOGYAN VONJUK BE A GYÜLEKEZETEKET A MISSIONÁRIÓBA?
– *Paul-Gerhard* és *Helga Winterhof*, *Hessen-Nassau* (12-es tanterem)

KIÁLLÍTÁS A KÜLMISSIONÁRIÓRÓL az Evangélikus Országos Múzeumban
– tárlatvezető: *Zalán Péterné*

12:30 Ebédszünet (az Országos Egyház szerény vendéglátást biztosít)

14:00 Tanúságtétel

Peter Weigand bajor missziói igazgató, *Mission EineWelt*
Emmanuel Kileo tanzániai missziói lelkész és mások

15:00 Evangelizáció (úrvacsorával)
„...az ajtó előtt állok...” (Jel 3,20) – *B. Pintér Márta*

15:45 Zárszó

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház.

Fénylik titka keresztfának

A kereszt a legrégebb keresztény jelképek közül való. Egyetemes szimbólum, mindenféle kultúrában megtalálható. Már ott látható a kőkorszak barlangábrázolásai között is. Egy mexikói pogány templomban a spanyol gyarmatosítók legnagyobb meglepetésére ott volt a kereszt. De az ázsiai és afrikai ábrázolásokban is feltehető.

Amikor a katakombák keresztényei felkarcolták a föld alatti járatok sziklafalára a keresztet, az első rendben nem Krisztus szenvedését, a gólgotai keresztet jelentette számukra, hanem az Emberfia jelének (Mt 24,30) tekintették. Őt várták vissza, hogy feltűnik majd keresztjele a horizonton, s akkor eljön majd ítélni élőket és holtakat. A kereszt jelezte számukra Isten jóvoltának szélességét és hosszúságát, mélységét és magasságát (Ef 3,18).

Először a 4. században kezdtek fel-

tűnni azok a keresztek, melyek arra utaltak, melyen a keresztre feszített Mester meghalt. Kezdetben a kereszt nem a halálra, hanem éppen a győzelemre, a világleflettségre utalt. Ahogy egy 10. századból származó ír kereszt mutatja, a fent és a lent, a szélesség és a magasság összefogója maga Krisztus, aki soha le nem nyugvó napként áll mindenek középpontjában. Egy másik ír ábrázolás, a keréskereszt szerint a világ a maga függőleges és vízszintes kiterjedésével együtt bele van foglalva Isten szeretetébe, gondviselésébe.

A keresztény *Jusztin* filozófus a 2. században ezt írta: „Figyelj meg mindent, ami a világban van, vajon a kereszt alakzata nem ott van mindenben? A tengert nem szelheted át, ha nem ez a győzelmi jeled a vitorla képében. A földet nem szánhatod fel az eke »keresztje« nélkül; a sírásó és a kézműves eszközei mind

hordozzák ezt a jelet formájukban; az ember testi alkata abban különbözik minden más élőlény alkatától, hogy kezeit kitarthatja, »terpeszállásban« tökéletesen emlékeztet a keresztre.”

Amikor a keresztények ezt a jelet már a magukénak tekintették, akkor ők is felismerték és elismerték benne a világ szélességét, amelybe Isten felülről alászállott, hogy ember lévén a halál horizontját is megossa velünk. S felismerték a kereszt jelében azt az országot, amelyben végezetre Krisztus egyszer megítél majd minden hatalmat, erőt, élőlényt, és jelenléte, amely ehhez a világhoz tartozik. Ez lesz majd az az óra, amikor beteljesednek az angol *John Bowring* sorai: „Áll a Krisztus szent keresztje / Elmúlás és rom felett, Krisztusban beteljesedve látom üdvösségemet.” (230. dicséret, 5. vers)

■ BÉKEFY LAJOS

„Meghamisítottuk” az énekeskönyvet

Отthonunkban az a szokás alakult ki, hogy minden étkezés után feleségemmel együtt sorra vesszük énekeskönyvünk énekeit.

Most, házasságkötésünk 61. évfordulóján előbb örömmel olvastuk az *Útmutató* aznapi igéit: Zof 3,14.15 és 1Pt 2,24 verseit, majd a közös hálaadó imádság után a soron következő 93. éneket: „Hadd áldlak teljes szívből...” Éneklés közben jöttünk rá arra, hogy ezt az éneket úgy is lehet énekelni, hogy egyes szám helyett többes számot énekelünk: Hadd áldjunk teljes szívből..., és így tovább. Ezt a felfedezést aztán folytattuk ebéd után a 94. ének esetében is: Dicsérünk, Urunk, tégedet... sőt a korai vacsora utáni 95. éneknél sem zavart meg minket, hogy ez valójában reggeli ének: Tenéked mondunk hálát... De

azért az évfordulóra való tekintettel újra elénekeltük a nemrégén már sorra került 61. éneket is a már kipróbált „hamisítási” módon.

Hozzá tartozott még ehhez a naphoz a soron következő ige a naponta használt áhítatoskönyvből: Mt 11,29, melyben Jézus igájának fölveteléről van szó. Hallottam már olyan magyarázatot erről – először Túróczy Zoltán püspöktől –, hogy a kétnyílású ige jelentheti azt is, hogy Jézus velem együtt húzza az igát, de ebben a magyarázatban most azt olvastuk: minden ökörpárnál van egy vezető, és Jézus vállalja a vezetését.

Ezek szerint ökörpár vagyunk a házasság igájában? Nem valami szép köszöntés egy házassági évfordulón. De eszünkbe jutott Isten szava: „Az ökör ismeri gazdáját... de Izrael nem

ismer, népem nem ért meg engem.” (Ézs 1,3) Bizony, nemegyszer az okatlan jószágnál is okatlanabbak voltunk, amikor egymás segítése helyett egymást bántottuk.

Mi is lett volna velünk, ha nem Jézus igájában lettünk volna, és ha nem ő lett volna erős kezű – bűneinkért átsegezett kezű – igavezetőnk? Talán az, ami a mai szabad (?) világban történik, amikor emberek sokasága nem akarja vállalni a házasság igáját, vagy hosszabb-rövidebb idő múltán ledobja magáról, talán nem is egyszer.

Hűséges Jézusunk! Vezess tovább azon a rövidke úton, amely előttünk van még ebben a földi életben, és légy könnyűreutes a házasságban élőkhöz!

■ MARSCHALKÓ GYULA

Regionális felügyelői konferencia Kecskeméten

► Két éve Orosházára, tavaly Szarvasra, az idén, szeptember 26-án pedig Kecskemétre, a Luther-palotába invitálták a Kelet- és a Nyugat-békési, valamint a Bács-Kiskun Egyházmegye felügyelőit. Közél negyvenen érkeztek a hívó szóra, helyettesként gondnokok és egyéb tisztviselők is. A cél az volt, hogy minden egyházközség képviseltesse magát. Elgondolkodtató, hogy az anyagülekezetek körülbelül egynegyedéből senki nem élt a lehetőséggel.

Az összejövetel Kis János helyi lelkésznek a napi igék (1Sám 7,12 és 2Tim 4,17) alapján tartott áhitatával kezdődött. *Radosné Lengyel Anna* egyházkerületi felügyelő köszöntőjében kiemelte az elkötelezetten végzett egyházi munka fontosságát, majd *Szigeti László* kecskeméti felügyelő bizottságát felhívta, hogy hallgassák meg a jelenlévőket: „Jézus Krisztussal indulok el minden reggel” – mondta.

Az ilyenkor szokásos egyenkénti bemutatkozás után *Györfi Károly* vitaindító előadása következett *Hogyan él meg a kis gyülekezet?* címmel. Az óbudai gyülekezet felügyelője alapos képet festett arról, mik a presbiter és a felügyelő napi munkájának súlypontjai, elemezte saját, hatszáz lelkes, kétkelkes gyülekezetének tapasztalatait. Fontos, hogy a felügyelő és a lelkész között állandó párbeszéd legyen, a felügyelő tudjon együtt gondolkodni a lelkésszel.

Szólt az előadó a hitéleti munka világi feltételeinek megtervezéséről, a presbitérium összetételéről, a 2006. évi tisztújítás tapasztalatairól is. Csak olyan elkötelezett, tenni akaró és tenni is tudó presbiterek kerüljenek a következő választáskor a testületbe – emelte ki –, akik képesek a szolgálatra, a munkára és a hitbeli gyarapodásra is. A presbitérium inkább legyen kisebb létszámú, de hadra fogható, mindenkinek legyen személyre szóló feladata. Napi kötelességünk a lelki megújulás, mások megszólítása. Mikor magunk épülünk, egyúttal másokat is építünk – hangsúlyozta.

Az előadást követően egymás után sorjázta a hozzászólások, megnyíltak az egészen más adottságú kisebb-nagyobb gyülekezetek képviselői.

A délelőtti másik előadását *dr. Mezős Viktória*, az országos iroda igazgatóhelyettese tartotta. Szólt a 2010-es

költségvetési törvény egyházunkat érintő adatairól, megemlítve, hogy még nincsenek végleges számok, folyamatos egyeztetésre, tárgyalásra van szükség. Elemezte az egyház szerepvállalását az oktatási és a diakóniai munkában, ahol várhatóan csökkenni fognak az állami támogatások. Arra kell törekednünk, hogy hosszabb távon is érvényesüljenek egyházunk szempontjai, tervezhető jövőképünk legyen. Kérte a jelenlévőket, hogy ha bármilyen gondjuk van, vegyék fel a kapcsolatot az országos iroda osztályaival.

Délután nagy érdeklődéssel kísért a hallgatóság *dr. Tökécski László* történész, református egyházkerületi főjegyző *Van-e bizalom az egyházak iránt Magyarországon?* című, kitűnő felkészültségről tanúságot tevő, szuggesztív erejű, humorral fűszerezett előadását. „Bízalom csak akkor van, ha van hitelesség!” – állapította meg a történész. Sok érdekes történeti és egyháztörténeti összefüggésre irányította az egybegyűlteket figyelmét, közöttük Békés megyei sajátosságokra is.

A jó hangulatú, szellemi és lelki tartalommal gazdag találkozó *Vladika Zsófia* hatodéves lelkészjelölt imájával zárult.

■ KOSZORÚS OSZKÁR

SEMPER REFORMANDA

„Gondold csak meg: amikor az okos szájha, a természetes ész, amelyet a pogányok követtek, amikor a legokosabbak akartak lenni, a házasság életre néz, fintorgatja az orrát és így szól: Ó, ringatnom kell a gyermeket, pelenkát kell mosni, ágyat rendbe rakni, bűdösét szagolni, virrasztani, amikor sír, ránézni, kiütését és fekélyét gyógyítani, utána az asszonyt ápolni, táplálni, dolgozni, itt is gondoskodni, ott is gondoskodni, ezt tenni, azt tenni, ezt szenvedni és azt szenvedni, és még mindazt a bosszúságot és fáradtságot, amit a házasság megkíván. Ejjnye, hát kell ennyire fogolynak lennem? Ő, te nyomorult, szegény férfi, meg-házasodtál, itt van a jajgatás és a bosszúság. Jobb szabadnak maradni és gond nélkül nyugodt életet élni. Pap leszek vagy apáca, gyerekeimet is erre buzdítom! Mit szól erre a keresztyén hit? Kinyitja a szemét, és mindezeket a jelentéktelen, kellemetlen és megvetett munkákat a Lélekben szemléli, és észreveszi, hogy valamennyit az isteni jótetszés a legdrágább aranyként és drágakőként díszíti, s ezt mondja: Ó, Istenem, mivel bizonyos vagyok, hogy te teremtetted engem férfivá, és az én testemből a gyermeket nemzedet, tudom, bizonyos lehetek, hogy ez neked mindennél jobban tetszik, és megvalloom neked, nem vagyok méltó a gyermeket ringatni, pelenkáit mostni és édesanyjáról gondoskodni. Hogyan is jutottam érdem nélkül abba a méltóságba, hogy bizonyossá lehettem: a te teremtményednek és a te legjóságosabb akaratodnak szolgáló? Ó, milyen szívesen akarom ezt tenni, még ha jelentéktelenebb és megvetettebb lenne is. Nem bosszant hát sem fagy vagy hőség, sem fáradtság vagy munka, mivel bizonyos vagyok, hogy így tetszik neked.”

► Luther Márton: A házasság életéről (*Reuss András fordítása*)

50 éves a vasasi „rendelő”

Közel százán adtak hálát szeptember 26-án a vasasi templomért, melyet 1959-ben *Káldy Zoltán* püspök szentelt fel. Az ünnepi istentiszteleten *Missura Tibor* nyugalmazott esperes 1Kir 8,22–30 alapján tartott prédikációjában úgy fogalmazott: a mindenható Isten, aki a mennyben lakik, a templomokba helyezte a „rendelőjét”, hogy mi is közel érezzük magunkat hozzá, sőt az úrvacsorában személyesen velünk is találkozik. (Az alkalomról bővebben a www.evangelikus.hu honlapon olvashatnak. – A szerk.)

FOTO: SRAMÓ ANDRÁS

HETI ÚTRAVALÓ

„...az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.” (1Jn 5,4)

Szentháromság ünnepe után a 17. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi a Jézus-hit győzelmét s egységét hirdetik. Krisztusban egy az egyház;

mert „...egy a Lélek (...) egy az Úr, egy a hit, (...) egy az Istene és Atyja mindeneknek” (Ef 4,4.5.6). „Ímé, mily jó és mily nagy gyönyörűség / Az atyafiak közt az egyenesség” (GyLK 765); „ha a testvérek egyetértésben élnek!” (Zsol 133,1) Ez csak a „christianusok” hite győzelmeként és azért lehetséges, „mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus, aki váltságul adta önmagát mindenkiért” (1Tim 2,5–6). Ő főpapi imájában kérte, „hogy mindnyájan egyek legyenek” (Jn 17,21). A gazdag nem öbe-lé vetette hitét; „Isten azonban azt mondta neki: Bolond, még ez éjjel elkérik tőled a lelkedet, kié lesz akkor mindaz, amit felhalmoztál? Így jár az, aki magának gyűjt, és nem Isten szerint gazdag.” (Lk 12,20–21) De mit jelent ez? Aki igazi, kifogyhatatlan kincset szerez a mennyben, hogy hitben gazdag legyen, tudja: ha bőségben él is e földön, örök életét akkor sem a vagyona biztosítja (lásd Lk 12,33.15; Jak 2,5)! „Az Istennek pedig van hatalma arra, hogy minden kegyelmét kiássa rájuk (...), és bőségben éljétek minden jó cselekedetre.” (2Kor 9,8) Az adakozás áldása: „Nem fog szűkölködni az, aki ad a szegénynek.” (Péld 28,27) A tizenkét éve vér folyó asszony meggyógyítása a merész hit győzelmét hirdeti: „Leányom, a hited megtartott téged: menj el békességgel, és bajodtól megszabadulva légy egészséges.” (Mk 5,34) A felülről való bölcsességet kérjük Istentől, és ő bőségesen megadja mindenkinek. „De hittél kérje, semmit sem kételkedve!” (Jak 1,6) A kapernaumi százados és szolgálójának a története *Luther* szerint „kétféle, illetve kettős csodáról szól. Egyiket Krisztus teszi, másikat a százados. Azt olvassuk, hogy Jézus elcsodálkozott a százados nagy hitén. Igaz, hogy Jézus ritkán tesz testi csodát, de azok a csodák, mint a római százados erős, igazi hite; folytatódna s mindvégig megmaradnak.” Így hangzott a századosról Urunk véleménye: „Mondom nektek, Izraelben sem találtam ekkora hitet.” (Lk 7,9) Gamáliél tanácsa ez volt az apostolok által történt sok jelet, csodát és csodálatos szabadulásukat látva: „hagyjátok békén ezeket az embereket, és bocsássátok el őket. Mert ha Istentől való ez a szándék (...), úgy sem tudjátok megsemmisíteni őket.” (Ap-Csel 5,38–39) Jézus halála Isten akaratára szerint történt, ezért tudta tökéletesen beteljesíteni a róla szóló Írást. A keresztint végül ezt mondta: „Elvégeztetted!” (Jn 19,30), s átadta lelkét Atyjának. Péter vágya: utánozni, követni Mesterét (*imitatio Christi*), a vízen járásban is! De ez neki, s a mai tanítványoknak is csak teljes hittel lehetséges! „Kicsinyhitű, miért kételkedtél?” (Mt 14,31) S te is a világot legyőző Jézus-hiteddel vallhatod csak: „Valóban Isten Fia vagy!” (33. v.) Ám kérheted: „Jövel, Jézus, lellem hő szerelme! (...) Ha elhamvad hitem mécsvilága, / Szentlelkedet, Uram, fuvalld rája! / Lobogjon újra, / Hogy e hideg szívet lángra gyújtsa.” (EÉ 383)

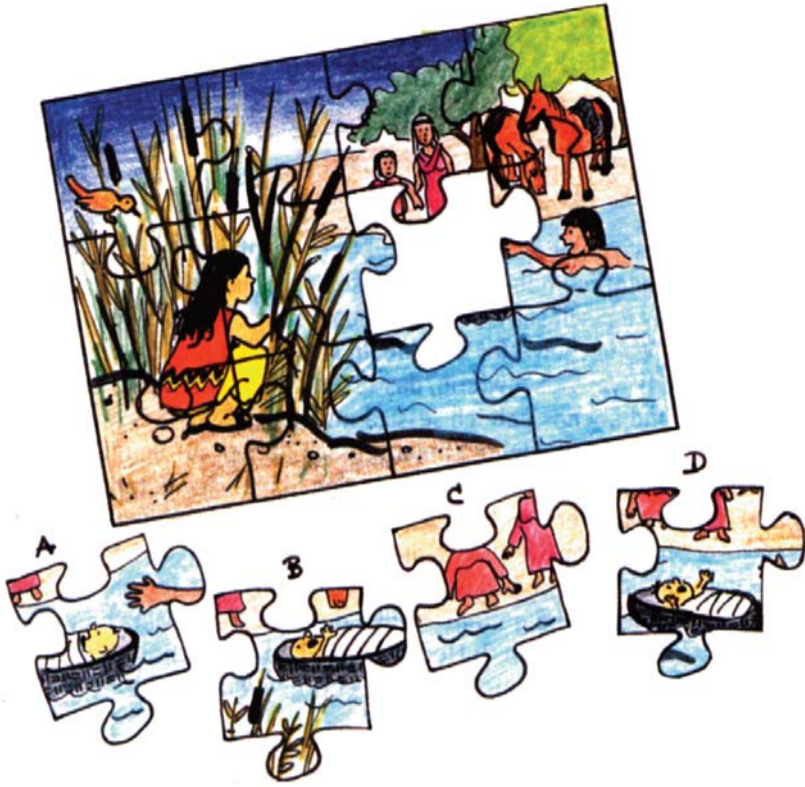
■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

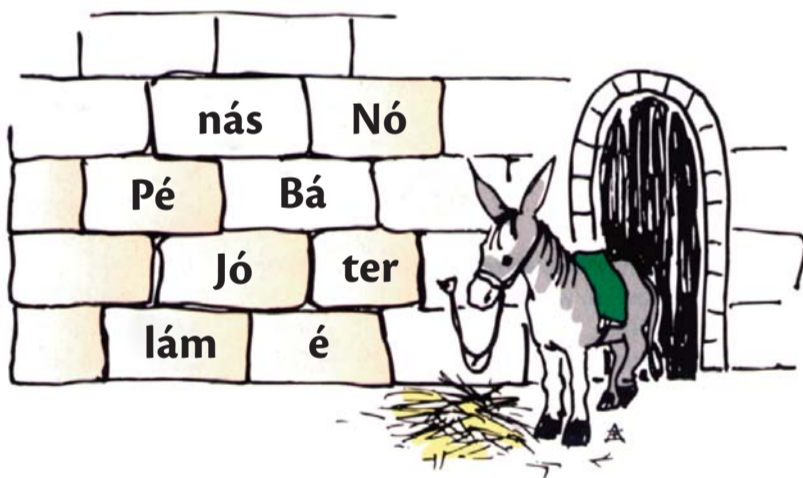
Mózes megtalálása

Melyik a kirakó hiányzó darabja?

Neves rejtvény

A téglákon látható szótagokból bibliai személyek neveit olvashatjátok össze. A róluk szóló történetekben az állatoknak fontos szerepük volt. Kik ők, és mely állatokról van szó?

A teremtés hete

Bizonyára emlékeztek rá, a két héttel ezelőtti *Napos oldalon* említettük, hogy egyházunkban is ünnepeljük a teremtés hetét szeptember utolsó és október első napjaiban. Az itt látható fotó a csömöri vasárnapi iskolások múlt heti alkalmán készült. A gyerekek – óvodásoktól egészen a hetedik osztályosokig majdnem negyvenen – hét csoportban kézműves-foglalkozásokon ismételték át, hogy Isten melyik napon mit teremtett. Írjátok meg, vagy küldjétek róla fotót, hogy a ti gyülekezetetekben hogyan ünnepeltétek az Úrnak ezt a csodáját!

HUMORZSÁK

Hogy hívják...
 az álarcos rókakölyköt?
 – Zorróka
 a háromdimenziós szekert?
 – térfogat
 a svéd nyomozót? – Stock Holmes
 a Röntgen úr feleségét?
 – Röntgenné Ultra Ibolya
 az afrikai buszvezetőt? – Busman
 a görög hamiskártyást?
 – Komisz Makkász
 a kongói fényképészt?
 – Tekincsa Vakumba
 a vegetáriánus ragadozó madarat?
 – legelészölyv
 a népi fertőtlenítőszeret? – folklór
 a kínai szakácsot? – Vajling
 a bűcsúzkodó páviánt? – pápávián

– Bácsi, kérem, a papa szeretné kölcsönkérni ma estére a hifitornyát – mondja Pistike a szomszédnak.
 – Táncolni akartok?
 – Nem, aludni.

Urunk, köszönjük a teremtett világot! A magas hegyeket, a kék tengereket, a kanyargó patakokat! Köszönjük a gyönyörű virágokat és a sűrű erdőket! Olyan jó, hogy annyiféle állatot teremtettél!

Köszönjük, hogy van otthonunk, és van családunk! Hálát adunk neked az együtt töltött percekért, a nevetésekért, a közös játékokért és beszélgetésekért! Kérünk, vigyázz ránk! Ámen.

IMASAROK

Bibliai kvíz

Az alábbi kedvcsináló feladat a Luther Kiadó gondozásában 2007 decemberében megjelent *Bohócos társasjáték*ből való, amelyhez egy játékmező is tartozik.

A bohóctól jobbra olvasható meghatározások alapján egy tárgyat kell kitalálnotok. Mit gondoltok, mi lehet az?

(*Bohócos társasjáték.*
 Szerkesztette
 Boda Zsuzsa,
 Luther Kiadó,
 2007. Ára 1060
 forint.)

Valakinek a valamije

6 pont: Vízálló vagyok.

5 pont: Óriási a méretem.

4 pont: Nagy és „beszélő” rakományom volt.

3 pont: Párosával voltak bennem az állatok.

2 pont: Parancsra építettek.

1 pont: Nőé és családja velem menekült meg.

(*vgykqjv 99N*)

Kedves Gyerekek!

► Mostani hatrészes sorozatunkban Jákób történetét eleveníthetitek fel. Minden alkalommal megoldhattok egy-egy rejtvényt is. A megfejtéseket a végén összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

3.

Jákóbnak menekülnie kellett testvére haragja elől. Ahogy szülei parancsolták neki, elment keletre Lábánhoz, anyja testvéréhez. Erről a vidékről szeretett volna feleséget szerezni magának. Lábánnak két lánya volt: Lea, az idősebbik nem volt olyan szép, mint a húga, Ráhel. Já-

kób nagyon megszerette Ráhelt, de végül mindkettőt feleségül vette. (Erre lehetőség volt abban a korban.) Apósánál dolgozott is: juhokat őrzött. Ennek fejében kapott az állatokból, így neki is lett nyája. Mivel vele volt az Úr, apósa vagyona is áldott lett, és gyarapította őt az Úr.

GYERMEKVÁR

Ahogy telt az idő, tizenkét fia született Jákóbnak.

Írjátok be a családfába a fiúk nevét! A levelek alakja segít majd a feladat megoldásánál.

Október a reformáció hónapja (regisztrált programok)

Budapest, október 1.
„Biztonság – bizalom – bizonyosság” – Október a reformáció hónapja
Ünnepélyes megnyitó
Helyszín: a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa kápolnája
1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.
Időpont: 14 óra

Országsszerte, szeptember 27. – október 4.
A hét nap csodája
A teremtés hete
Helyszín: Magyarország egész hét

Zalaegerszeg, október 1.
Zalaiakkal a zalaiakért ökumenikus istentisztelet.
A liturgiában szolgálnak Steinbach József református és Ittész János evangélikus püspökök.
Helyszín: Mária Magdolna-templom
Időpont: 11 óra

Nagybánya, október 2.
„A reformáció harmadik ága” – a baptista ébredési mozgalom kiteljesedése a Kárpát-medencében
Helyszín: baptista gyülekezet

Fót, október 2.
A zene világnapja – közreműködik a Baptista Egyház Központi Énekkara és az Újpesti Baptista Harangzenekar
Helyszín: művelődési ház
Időpont: 18 óra

Országsszerte, október 3.
Szeretethíd – református önkéntes nap
Helyszín: Magyarország egész nap

Nyíregyháza, október 3.
Bibliabarátok köre országos találkozója
Közreműködik a Debreceni Kántus Kamarakórusa Berkesi Sándor vezetésével. Igét hirdet Fekete Károly.
Helyszín: református gyülekezeti ház
Kálvin tér 11.
Időpont: 10 óra

Dunavarsány, október 3.
A Szeretethíd program keretében az óvoda udvarának és utcájának parkosítása, felújítása
Helyszín: Weöres Sándor Óvoda
Időpont: 8.30

Budapest, október 3.
Reformáció bibliaóra – Gáncs Péter evangélikus püspök szolgálatával.
Helyszín: Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.
Időpont: 15.30

Vészto, október 4.
Zenés istentisztelet keretében megemlékezés a tizenhárom aradi vértanúról
Helyszín: református templom és szeretetotthon
Időpont: 9.30

Budapest, október 4.
Évfordulók nyomában – Händel-, Haydn-, Mendelssohn-művek hangzanak el a Soli Deo Gloria Kamarakórus előadásában
Helyszín: farsori református templom, 1071 Budapest, Városligeti fasor 7.
Időpont: 17 óra

Darány, október 4.
Orgonahangverseny – orgonál Veresné Petrőczy Mária
Helyszín: református templom
Időpont: 16 óra

Berekfürdő, október 4–7.
III. Kárpát-medencei missziói és diakóniai konferencia

Helyszín: Megbékélés Háza
Időpont: 16 óra

Debrecen, október 4.
„400 éves a baptista világmiszió”
Helyszín: baptista imaház
Időpont: 17 óra

Budapest, október 9.
„...minden népet” – 100 éves az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME)
Kiállításnyitó
Helyszín: Evangélikus Országos Múzeum
1052 Budapest, Deák tér 4.
Időpont: 18 óra

Berekfürdő, október 9–11.
Protestáns cserkészek fóruma – ICHTHŰSZ Közösség
Helyszín: nyírségi egyházmegyei üdülő
Időpont: 17 óra

Budapest, október 9.
Ünnepi missziói konferencia – 100 éves az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME)
Helyszín: „Insula Lutherana”
1052 Budapest, Deák tér 4.
Időpont: 14.30

Budapest, október 10.
Kiáltás az Életért – életvédő konferencia
Helyszín: Golgota gyülekezet nagyerme
1073 Budapest, Erzsébet krt. 13.
Időpont: 9 óra

Pécs, október 11.
125 éves a pécsi baptista gyülekezet – ünnepi istentisztelet és megemlékezés
Helyszín: baptista templom
Bokor u. 52.
Időpont: 10 óra

Bécs, október 11–12.
Theologiai Szemle nap
Helyszín: Konstantinápolyi Patriarchátus Érseksége

Budapest, október 11.
Hálaadó nap – játszóház, családi istentisztelet
Helyszín: a Magyarországi Metodista Egyház központja
1032 Budapest, Kiscelli u. 73.
Időpont: 15 óra

Istvándi, október 11.
Aradtól Wittenbergig címmel pécsi amatőr költők, művészek előadása
Helyszín: református templom
Időpont: 15 óra

Budapest, október 11.
Orgonazenés istentisztelet, közreműködik Kovács Botond Árpád
Helyszín: Kálvin téri református templom
Időpont: 18 óra

Budapest, október 13.
A magyarországi evangéliumi protestáns egyházak a rendszerváltozás után
Helyszín: a Magyarországi Metodista Egyház központja
1032 Budapest, Kiscelli u. 73.
Időpont: 10 óra

Debrecen, október 16.
Van kiút – felekezeti konferencia
Helyszín: megyeháza, Árpád-terem
Időpont: 10 óra

Dunavarsány, október 16.
„Mozdulj rá” – 1509 méteres Kálvin-émlékfutóverseny
Helyszín: Kossuth Lajos Cserkészotthon – Soli Deo Gloria Közösségi Ház
Időpont: 15 óra

Budapest, október 17.
Ünnepi Konferencia Bölcskei Gusztáv, Szabó István püspökök és Gottfried Locher tanácsos, a Református Világszövetség alelnökének szolgálatával
Helyszín: Német Ajkú

Református Egyházközség, 1054 Budapest, Hold u. 18–20.
Időpont: 9.30

Budapest, október 17.
Reformáció bibliaóra – Csernák István metodista szuperintendens szolgálatával
Helyszín: Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.
Időpont: 15.30

Budapest, október 17.
Hálaadó hangverseny, közreműködik a baptista gyülekezet kórusa
Helyszín: baptista kápolna
1084 Budapest, József u. 12.
Időpont: 19 óra

Kálmánca, október 18.
Megemlékezés – Tóth János 70 éves lelkesi és Kiss Sándor 56 éves kántori szolgálatáról
Helyszín: református templom
Időpont: 15 óra

Budapest, október 18.
Ünnepi istentisztelet Nicole Hajfeli, Balog Zoltán, Papp Judit igei, valamint Bodoky Gergely zenei szolgálatával
Helyszín: Német Ajkú Református Egyházközség
1054 Budapest, Hold u. 18–20.
Időpont: 10 óra

Budapest, október 18.
Zenés áhítat Lovász Irén, Győri István, Szabó Zsolt szolgálatával
Helyszín: angalföldi református templom
1139 Budapest, Frangepán u. 43.
Időpont: 17 óra

Nemesdéd, október 18.
Protestáns est a Kálvin-év jegyében
Helyszín: református gyülekezeti ház
Időpont: 17 óra

Budapest, október 18.
„Pápai különkiadás” című dokumentumfilm a mártír Gulyás Lajos református lelkeséről
Helyszín: Uránia Nemzeti Filmszínház
1088 Budapest, Rákóczi út 21.
Időpont: 15.30

Budapest, október 18.
Biztonság – bizalom – bizonyosság Reformációi gálaest
Helyszín: Uránia Nemzeti Filmszínház
1088 Budapest, Rákóczi út 21.
Időpont: 17 óra

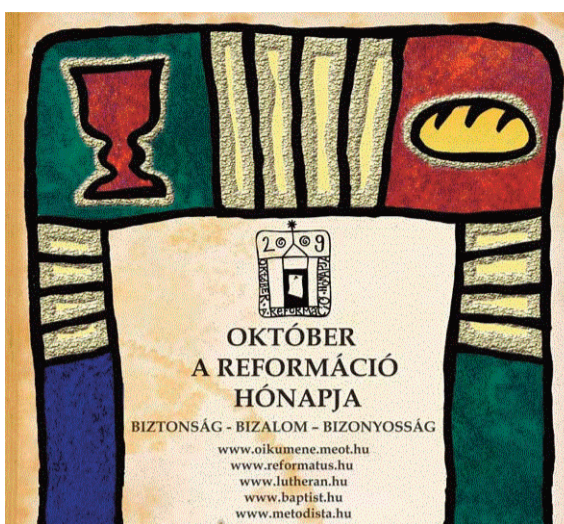
Fadd, október 18.
A Gárdonyi Zoltán Együttes ünnepi hangversenye
Helyszín: református templom
Időpont: 10 óra

Maglód, október 18.
„Reformáció – konfirmáció” – konfirmandusok bemutató szolgálat
Helyszín: evangélikus templom
Időpont: 10.30

Fadd, október 18.
Kárpáti Ildikó kerámiakiállítás
Helyszín: református gyülekezeti ház
Időpont: 11.30

Sárvár, október 18.
A finn testvérgyülekezet látogatása Iyrki Koivikko lelkes ige hirdetésével
Helyszín: evangélikus templom
Sylvester J. u. 3.
Időpont: 9.30

Sárvár, október 18. – november 2.
A reformáció kora a magyar

filatéliában – bélyegkiállítás megnyitója. Az Országos Bélyegmúzeum anyaga
Helyszín: evangélikus gyülekezeti terem
Sylvester J. u. 3.
Időpont: 11 óra

Vészto, október 19–22.
A Kis Bálint Református Általános Iskola reformációi rendezvényei – zsoltárekló verseny, bibliai történetmondó- és rajzverseny, a szentesi Kiss Bálint Református Általános Iskola küldötteinek és a temesvári Bartók Béla Líceum vendégeinek látogatása
Helyszín: Kis Bálint Református Általános Iskola

Vészto, október 19–22.
Bűnbánati és evangélicizációs áhítat vendég ige hirdetői szolgálatával
Helyszín: a református templom gyülekezeti terme
Időpont: 18 óra

Maglód, október 19.
„Készülj, lelkem, Jézusodhoz” – reformációi áhítat
Helyszín: református templom
Időpont: 18 óra

Nagyvárad, október 19–21.
Összmagyar baptista lelkipásztor-konferencia
Helyszín: Félixfürdő

Maglód, október 20.
„Készülj, lelkem, Jézusodhoz” – reformációi áhítat
Helyszín: evangélikus templom
Időpont: 18 óra

Budapest, október 21.
Ökumenikus kapcsolatok Magyarországon – tanulmányi nap
Helyszín: a MEÖT székháza
1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.
Időpont: 10–15 óra

Debrecen, október 21.
Evangéliumi koncert – a Gaither Family világhírű együttes szolgálatával
Helyszín: Főnix Csarnok
Időpont: 19 óra

Vészto, október 22.
„Mozdulj rá” – 1509 méteres emléktúra – gyalog, futva, kerékpárral, babakocsival, kerékpárral, babakocsival, kerékpárral, babakocsival
Helyszín: Vészto városa
Időpont: 16.30

Budapest, október 22.
Zsoltáros istentisztelet – a Kálvin Kórus szolgálatával
Helyszín: Kálvin téri református templom
Időpont: 18 óra

Budapest, október 23.
Tudományos ülés – Krisztus a teremtésben
Helyszín: farkasréti evangélikus–református templom
1112 Budapest, Németvölgyi út 138.
Időpont: 14.30

Kenderes, október 23.
„Gyülekezetünk kincsei” kiállítás
Helyszín: református

templom gyülekezeti terme
Időpont: 15 óra

Budapest, október 24.
Reformáció bibliaóra – dr. Brückner Ákos római katolikus plébános szolgálatával
Helyszín: Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.
Időpont: 15.30

Délegyháza, október 25.
Ünnepi istentisztelet és kopjafaállítás Kálvin születésének 500. évfordulóján
Helyszín: délegyházi református templom
Időpont: 8.30

Vészto, október 25.
Úrvacsorás istentisztelet
Helyszín: református templom
Időpont: 9.30

Maglód, október 25.
A református és evangélikus gyülekezetek közös reformációi istentisztelete
Helyszín: evangélikus templom
Időpont: 10.30

Farmos, október 25.
Ünnepi ökumenikus reformációi istentisztelet
Helyszín: evangélikus templom
Időpont: 15 óra

Miskolc, október 25.
Országos reformációi istentisztelet úrvacsoraszózzal
Helyszín: avasi református templom
Papszer u. 14.
Időpont: 17 óra

Füzesgyarmat, október 25.
A reformáció Erdélyben
Helyszín: unitárius templom
Széchenyi u. 13.
Időpont: 11 óra

Budapest, október 25.
Reformációi emlék-istentisztelet
Helyszín: unitárius templom
1092 Budapest, Hőgyes u. 3.
Időpont: 10 óra

Budapest, október 25.
Reformációi megemlékezés
Helyszín: unitárius templom
1055 Budapest, Nagy Ignác u. 2–4.
Időpont: 11 óra

Balatonfüred, október 25.
Evangélikus parókiaszentelés
Ittész János püspök szolgálatával
Helyszín: evangélikus templom és parókia
Időpont: 10 óra

Sárospatak, október 26–30.
„Kálvin az én szememmel” előadásorozat
Helyszín: református Lorántffy-terem
Kossuth u. 18.
Időpont: 17 óra

Miskolc, október 27.
Kálvin szociálpolitikája – Ritoók Zsigmond előadása
Helyszín: Miskolc-Belvárosi Református Egyházközség (az

egyházkerületi székház nagyerme)
Kossuth L. u. 17.
Időpont: 17 óra

Sárvár, október 27.
Asztali beszélgetés a reformáció jelentőségéről
Helyszín: evangélikus gyülekezeti terem
Sylvester J. u. 3.
Időpont: 18 óra

Csurgó, október 29.
Nagyváthy János- és Sárközi István-konferencia
Helyszín: Csurgói Városi Múzeum
Csurgó, Csokonai u. 24.
Időpont: 16 óra

Mezőberény, október 29.
Protestáns esték rendezvény-sorozat
Helyszín: II. kerületi evangélikus gyülekezeti terem
Időpont: 18 óra

Mezőberény, október 30.
Protestáns esték rendezvény-sorozat
Helyszín: református gyülekezeti terem
Időpont: 18 óra

Dunavarsány, október 30.
Kopjafaállítás Ady Endre halálának 90. évfordulóján
Helyszín: Trianon emlékpark
Időpont: 17 óra

Dunavarsány, október 30.
Irodalmi és zenés est Ady Endre halálának 90. évfordulóján
Helyszín: Soli Deo Gloria Közösségi Ház
Időpont: 18 óra

Dunaújváros, október 30.
Gryllus Dániel: Pál apostol (koncert)
Helyszín: evangélikus templom
Szilágyi E. út 34.
Időpont: 19 óra

Budapest, október 31.
Ünnepi istentisztelet
Helyszín: Kálvin téri református templom
Időpont: 10 óra

Budapest, október 30.
Zenés ifjúsági délután
Helyszín: a református és evangélikus egyetemi gyülekezetek kápolnája
Időpont: 15 óra

Dunavarsány, október 31.
Ünnepi istentisztelet Kálvin születésének 500. évfordulóján, a Kálvin-szék és az új úrasztala megáldása
Helyszín: dunavarsányi református templom
Időpont: 10 óra

Budapest, október 31.
Múzeumi matiné Mendelssohn kórusműveiből a Zeneakadémia Egyházzenei Énekkara szolgálatával
Helyszín: Régi Zeneakadémia, Liszt Ferenc Emlékmúzeum hangversenyterme
1065 Budapest, Vörösmarty u. 35.
Időpont: 11 óra

Dunavarsány, október 31.
Kopjafaállítás Kálvin születésének 500. évfordulóján
Helyszín: református templomkert
Időpont: 11 óra

Dunavarsány, október 31.
Utcaelnevezés Kálvin születésének 500. évfordulóján
Helyszín: Estike utca/Kálvin köz
Időpont: 11.30

Cegléd-Felszeg, október 31.
1517 méteres futóverseny családi programokkal
Helyszín: református egyházközség
Felház u. 22.
Időpont: 14 óra

Cegléd-Felszeg, október 31.
Irodalmi est Csoóri Sándor közreműködésével
Helyszín: református egyházközség
Felház u. 22.
Időpont: 15 óra

Mosonmagyaróvár, október 31.
Emléktábla leleplezése
Helyszín: református templom
Hunyadi u. 4.
Időpont: 15 óra

Budapest, október 31.
Reformáció bibliaóra – Bóna Zoltán református lelkész szolgálatával
Helyszín: Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.
Időpont: 15.30

Budapest, október 31.
Ünnepi megemlékezés a reformáció emlékparkban
Helyszín: 1071 Budapest, Városligeti fasor és Bajza u. sarok
Időpont: 17 óra

Budapest, október 31.
Budapesti reformációi zenés istentisztelet
Helyszín: farsori református templom
1071 Budapest, Városligeti fasor 7.
Időpont: 18 óra

Mezőberény, október 31.
Reformációi ünnepi istentisztelet
Helyszín: Mezőberény, I. kerületi evangélikus templom
Időpont: 18 óra

Szekszárd, október 31.
Ökumenikus istentisztelet Balácsi Zoltán és Sefcsik Zoltán lelkészek szolgálatával
Helyszín: evangélikus templom
Bajcsy Zsilinszky u. 1.
Időpont: 18 óra

Takácsi, október 31.
Református–evangélikus ünnepi istentisztelet
Helyszín: református templom
Időpont: 18 óra

Debrecen, október 31.
Emlékezés a reformációra
Helyszín: unitárius templom
Hatvan u. 24

Vészto, november 1.
Ünnepi istentisztelet – hálaadás a reformációért, valamint emlékezés az elhunytakra
Helyszín: református templom
Időpont: 9.30

Sárvár, november 1.
Reformációi ünnepély – közös istentisztelet
Helyszín: evangélikus templom
Sylvester J. u. 3.
Időpont: 10 óra

Sárvár, november 1.
Koszorúzás Sylvester János bibliafordító emlékművénel
Helyszín: Vár park
Időpont: 11 óra

Budapest, november 9.
„Hadd hirdessem a te nevedet nemzedékről nemzedékre” – ünnepi hangverseny Kálvin születésének 500. évfordulóján
Helyszín: Művészetek Palotája Bartók Béla Hangversenyterem
Időpont: 19.30

Debrecen, november 12.
„Mindent a lába alá vetettél” – felelőségünk a jövőért címmel szociáletikai konferencia a tudomány napja alkalmából
Helyszín: református hittudományi egyetem díszterme
Időpont: 10 óra

HIRDETÉS

Meghívó

„Terhekkel érkezünk a házasságba...” címmel házaspári csendesnap lesz a Bibliai Házassággondozó Szolgálat és a kaposztásmegyeri református gyülekezet szervezésében a kaposztásmegyeri közösségi házban (1048 Budapest, Lóverseny tér 6.) október 17-én, szombaton 10-től 16 óráig. Előadók: dr. Pálhegyi Ferenc, Varga György és Anikó. Információ: www.bhsz.hu. E-mail cím: refkap@t-online.hu. Telefon: Zámbo András lelkipásztor, 1/230-4530.

HIRDETÉS

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium felhívása

Felvételi felkészítő tanfolyamok indulnak a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban magyarból, matematikából, angol és német nyelvekből. A tanfolyamok szeptember 28-ától kezdődnek.

Időpontok: magyar nyelv: hétfő 15.00–16.30; matematika: kedd 15.00–16.30; angol nyelv: csütörtök 15.00–16.30; német nyelv: csütörtök 15.00–16.30.

Érdeklődni lehet a 42/410-031-es és a 20/824-6179-es számon.

HIRDETÉS

Révfülöpi ősz 2009

Kedvezményes programok és pihenés az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban (8253 Révfülöp, Füredi út 1.):

- **Ünnepi hétvége:** október 23., péntek ebéd-től október 25., vasárnap délig teljes ellátással 9400 Ft/fő. A ház ajándéka: piknikkel egybekötött csoportos lovaskocsikázás az ecséri romtemplomhoz.
 - **Együtt a család:** őszi szünet gyermekeknek és szülőknek október 25., vasárnap-tól október 31., szombati 25 000 Ft/fő. A ház ajándéka: csoportos lovaskocsikázás, felnőtteknek egy este pincelátogatás, a gyermekeknek játszóház, filmvetítés.
 - **Pihenés** október 22. és 31. között bármely napon való kezdéssel 4400 Ft/fő/nap teljes ellátással, akár egyénileg, akár csoportosan.
- Érdeklődni a 20/770-3829-es flottás számon, jelentkezni a revfulop@lutheran.hu címen lehet.

HIRDETÉS

Felvételi hirdetés

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2010/2011-es tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztény – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani.

Felhívjuk a jelentkezők figyelmét, hogy gimnáziumunk csatlakozott az egységes (központi) felvételi rendszerhez. Minden hozzánk jelentkező tanulónak jelentkeznie kell a központi, általános tantervű írásbeli felvételi vizsgára 2009. december 11-ig.

A központi írásbeli felvételi vizsgára előkészítő tanfolyamot indítunk 2009. október 7-től szerda délutánként.

A jelentkezéssel kapcsolatos információkért keressék fel az iskola honlapját (www.deg.sulinet.hu) vagy a felvételi eljárásért felelős igazgatóhelyettest, Urbán Ágneszt.

Istentiszteleti rend • 2009. október 4.

Szentháromság ünnepe után 17. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 14,1–11; Ef 4,1–6. Alapige: Ézs 2,1–5. Énekek: 446., 265.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Félé** de. 10. (úrv.) Gertrud Heublein; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Zay Balázs; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonázás áhítat) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. fél 12. (úrv., családi) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv., hálaadó) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Gáncs Péter; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

„Együtt az úton – házasságunk titkai”

Harmadik országos papnétalálkozó

► **Evangelikus egyházunknak immár van egy különleges közössége, melynek tagjai szeptember utolsó hétvégéjén beírják a következő évi noteszba, hogy ugyancsak szeptember utolsó hétvégéje már foglalt. Ha semmi mást nem is, de ezt biztosan tudják a következő naptári év-ből: papnétalálkozóra megyünk.**

Kis túlzással valóban így van ez, hisz idén harmadszor találkoztunk egymással Balatonszárszón abból a célból, hogy papnétársakkal papnétársról, házasságról, családról beszélgessünk, együtt játszunk, énekeljünk, sportoljunk vagy kenyert süssünk, és megfürdjünk a kora őszi verőfényben, de akár a Balatonban is.

A korábbi évek harmincas, negyvenes létszámát most az ötvenessel folytattuk: ötvenötön jelentkeztünk és vettünk részt a püspöknéink, *Fabiny Kati* és *Gáncs Márta* által szervezett hétvégén. Évről évre vannak régiék és újjak, egészen fiatalok és büszke nagymamák, olyanok is, akik már harmadszor jöttek el. Öröm volt látni, hogy egyre többen fogadják el a meghívást, és tudni, hogy mennyien voltak azok, akik visszajeleztek ugyan, szerettek volna velünk lenni, de valami mégis megakadályozta őket. Sokat gondoltunk rájuk is, remélve, hogy jövőre velük is találkozunk.

Akik viszont együtt voltunk, igyekeztünk kihasználni a hétvége minden percét: a programok szinte egymásba értek, így hát a személyes beszélgetésekre az étkezéseket és a késő esti órákat tartogattuk. Péntek este megismerkedtünk egymással:

ekkora létszám mellett *Fabiny Katinak* és *Völgyessy Szomor Fanninak* nem volt könnyű dolga irányítani bennünket. A lényeg, hogy sokat nevtünk, magunkkal hozott felesleges kulcsainkat pedig néhány be-

meséivel, szeretetnyelv-játékaival vagy játéktanítással volt ott közöttünk, hanem teljes önmagával. Elsők között érkezett, utolsók közt ment el, velünk ismerkedett, énekelt, táncolt, játszott, barátkozott, közénk

A hétvége vendégelőadója: Döbrentey Ildikó meseíró

mutakozó szó közben elhelyeztük a dekorációs angyalka kosarában.

A napokat elcsendesedéssel zártuk és igére figyeléssel kezdtük: *Cserháti Szabó Izabella* főti lelkész szolgált közöttünk egész hétvégén.

Az áhítatok és a záró istentisztelet témája is a házasság, a választás, a párkapcsolat, a szerelem volt. Az alkalmakat tovább gazdagította, hogy *Ecsedi Zsuzsa* segítségével és vezetésével az új gyülekezeti liturgikus

olvadt, aki nem evangélikus és nem papné, de saját bevallása szerint mégis kicsit evangélikus és kicsit papné. Azt hiszem, az őszinte szavak mellett a legnagyobb ajándék a jelenléte volt, hogy nemcsak az előadás, de a teljes hétvége idejét rászánta a velünk való találkozássra.

Ebben az évben is megpróbáltunk kicsit egészségesebben élni két napig, és talán sikerül tovább is, ha magunkkal tudunk vinni valamit *Bogdányi Mária* lelkész, életmódtanácsadó szavaiból, példamutatásából. Egy rövid filmmel és maga a gyakorlat megmutatásával ismertette meg velünk a *nordic walkingot*, és számtalan előnyére, pozitív hatására hívta fel a figyelmet. Magyarul talán sétagaloppnak nevezhetjük ezt a minden izmot megmozgató, mindenki számára elérhető sportot. A bátor-talanabbak a Balaton partján gimnasztikával kezdhették a napot.

Vasárnap reggel teljes kiórlésű lisztből kenyeret dagasztottunk, zsemleket süttünk, a záró istentiszteleten saját cipőnkől vettünk úrvacsorát. A zsemlekkbe nevünket rejtettük el, hogy a következő találkozóig mindenkinek legyen kiért imádkoznia. Magunkkal hoztunk tehát egy cipőcskát, benne egy testvérünk nevével, s az angyal kosarából egy kulcsot, immár valaki másét, „*Felette nagy titok ez*” feliratú kulcs-tartóval.

■ KECKÓ SZILVIA

Közösségi oldalak háborúja?

Az elmúlt héten zajlott budapesti reklámkonferencia második napján Trevor Johnson, a Facebook üzletvezetősi igazgatója is előadott.

Prezentációjából két dolgot érdemes kiemelni. Az első, hogy a várt pénzügyi előrejelzésekkel szemben az immár több mint háromszázmillió felhasználóval rendelkező közösségi oldal ezt a negyedévet nyereséggel zárta. Annak idején az Amazon.com internetes áruház alkalmazta először a „minél gyorsabban minél nagyobbra” elvet, így képesek voltak hosszú éveken át kockázatitőkebefektetésekből növekedni és kívánni azt, hogy a legnagyobb piaci szereplővé váljanak. A Facebook tehát eddig hasonló úton járt, és érte el ezt a taglétszámot. Trevor Johnson második bejelentése pedig nem más volt, mint hogy egy éven belül „saját pályáján” legyőzi a hazai fejlesztésű, közel négymillió felhasználóval rendelkező iWiW-et.

A Facebook Magyarországon páratlan növekedési ütemet mutat, hente legalább tízezer ember regisztrál rá. Ezen annyira nincs is mit csodálkozni, hiszen azontúl, hogy nagy szakértelemmel összerakott rendszer, külön gondot fordítottak az új tagok „beszervezésének” megkönnyítésére, természetesen mindezt úgy, hogy ne legyen zavaró és agresszív. Az oldal regisztrációkor felkínálja, hogy megkeresi azokat a tagokat, akikkel elektronikuslevél-váltások révén már amúgy is kapcsolatban vagyunk, így rendkívül gyorsan lehet a baráti kört felépíteni az alapoktól, valamint ha új ismeretségre teszünk szert, akkor tudjuk ajánlani

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

öt az ismerőseinknek, további kapcsolatokat építve számára.

Az iWiW 2005-ös indulása óta piacvezető nálunk, így bár nem voltak segédeszközök, az eltelt idő éppen elég volt ahhoz, hogy csaknem valamennyi magyar internetező (a számukat most 3,9 millióra becsülik) használni kezdje, és szépen lassan mindenki felépítse ismeretségi körét. Az utóbbi időben kevés szolgáltatása miatt leginkább csak internetes telefonkönyvnek csúfolták, de ez az állapot mostanában szűnhet meg, ha az emberek rákaptak az újonnan bevezetett Hírfolyam böngészésére. Lapzártánkkal egy időben vált láthatóvá az iWiW nyitóoldalán az a felület, amely barátaink aktivitását mutatja: ki talált új ismerőst magának, ki töltött fel új képet, vagy éppen ki használt valamilyen alkalmazást, amelyik képes üzenet küldésére.

Vitathatatlan tehát, hogy a modern internetes közösségi oldalak kulcsa a stream, azaz a folyam. Vagyis olyan felület, ahol az ismerősökkel történtek jelennek meg. Többé tehát nem a felhasználó jár utána, hogy például melyik barátjának van új profilképe, hanem csak egy adott felületet néz meg, és a rendszer gyűjti össze számára ezeket az anyagokat. És végre az iWiW vezetői is

úgy látják, hogy a kapcsolatok lényege nem más, mint hogy folyamatosan képből legyünk arról, hogy mi történik a másikkal.

Tavaszi óta üzemelnek a kisalkalmazások az iWiW felületén, így most már ezeknek az üzenetei is kiemelt helyen jelennek meg. Itt máris missziós lehetőséget találhat a hívó ember, hiszen a Bibliaolvasó alkalmazásban a kedvenc igehelyének bejelölésével jelezheti keresztyén voltát ismerőseinek, akik innen is kedvet kaphatnak a Szentírás tanulmányozására. A kisalkalmazások fejlesztése pedig az OpenSocial technológia révén egyáltalán nem nehéz, ezért is váltak igen korán olvashatóvá az iWiW-en is lapunk Új nap – új kegyelem rovatának igemagyarázatai – a Napi ige alkalmazás révén csaknem hétezer-ötszáz felhasználó profiloldalát díszíti már a Luther-rózsa.

A kisalkalmazások és a Hírfolyam bevezetése ismét izgalmas helyé teheti az iWiW-et, éppen ezért szakértők túl elbizakodottnak tekintik a Facebook-vezető szavait. A sokszor hallott formula az, hogy amíg a nagymamám nem regisztrál a Facebookra, addig nincs veszélyben az iWiW elsőse. Ezen álláspont képviselői mindössze azt felejtik el, hogy némely nagyszülőről korábban azt sem lehetett elképzelni, hogy az iWiW-re regisztráljon, mégis megtörtént. A kiélezett verseny mindenesetre a hazai fejlesztőket nagyobb erőfeszítésekre fogja sarkallni, így a felhasználók minden bizonnyal csak nyernek majd.

■ NAGY BENCE

Megfejtették M. S. mester titkát?

► Több mint fél évezredes titok megfejtését elősegítő nyomra talált egy neves magyar művészettörténész. Mojzer Miklós, a Szépművészeti Múzeum volt főigazgatója az M. S. mester néven alkotó titokzatos festőművész azonosításában ért el különleges kutatási eredményeket. Erről múlt csütörtökön, az idei M. S. mester díj átadásai utáni szakmai beszélgetésben, a Képzőművészeti Egyetem Epres kertjében mondott részleteket a tudós.

Nemzeti Galériában függ, ennek címe Vizitáció; a kép egy részlete alapján készült az M. S. mester díj. Egy to-

vábbi kép egy franciaországi múzeumban van – ez a festmény tartalmazza M. S. mester feltételezett ön-

Gáspár Péter (balra) átveszi az M. S. mester díjat Rieger Tibor szobrászművésztől

arcképét –, egy pedig egy felvidéki templomot díszít.

A csodálatos festmények alkotójáról évszázadok óta csak feltételez-

sek keringenek. Mojzer Miklós a fél évszázados kutatás eredményeként nyomokra bukkant. Megállapításai szerint M. S. mester a közép-európai térség szülőtte volt, egy ismert műhelyben tanult, és egy híres magyar főúr megrendelésére alkotta táblaképeit. A kutató az M. S. jelzés feloldását is közölte az érdeklődőkkel, ennek szélesebb körű nyilvánosságra hozása azonban annak a könyvnek a feladata, amelyet Mojzer Miklós most ír. A kötet háromötöde van készen – jelezte a kutató.

A Szépművészeti Múzeum korábbi főigazgatója érzékelte azt is, hogy koncepciójának szélesebb körű elfogadása várhatóan hosszabb időt vesz majd igénybe, jelenleg ugyanis más tudományos prekon-

cepciók alapján dolgoznak például a német vagy a lengyel művészettörténészek.

■ – PRÉS –

EVÉL & LEVÉL

Misszióról Medgyesegyházán

A harangok felekezeti hovatartozás nélkül hívták gyülekezeti napra a medgyesegyházi híveket az evangélikus templomba szeptember 20-án reggel. Isten igéjét a kijelölt szakasz alapján Szeverényi János országos missziói lelkész hirdette, aki a délelőtti folyamán rövid előadást tartott arról is, hogy miért fontos a misszió gyülekezeteinkben, s hogy mi magunk – az egyetemes papság lutheri tanítása szerint – miként lehetünk Isten küldöttjei közösségeinkben.

Az istentisztelet menetét vendéglátás szakította meg, hiszen az egyház-községgel jó kapcsolatot ápoló helyi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat tagjai csörögőfánkkal készültük az alkalomra. Időközben megérkezett Szpisák Attila tótkomlói lelkész, aki szlovák nyelvű áhítattal tartotta együtt a gyülekezet tagjait a déli harangszóig.

A nap folyamán fellépett a helyi ifjúsági zenekar, a gyerekek pedig a gyülekezeti teremben origamizhattak, vagy a templomkerti mini játszótéren vethették le energiájukat.

VERA

HIRDETÉS

A budafoki evangélikus gyülekezet templomában az október 11-én, vasárnap délelőtti 10 órakor tartandó istentisztelet után a családi vasárnap keretében dr. Béres József tart előadást Húsz éve az egészséges emberért címmel, majd most megjelent új könyvét dedikálja. Szeretettel várjuk az érdeklődőket!

HIRDETÉS

„Uram, szeretem házat, ahol laksz, dicsőséged lakóhelyét.” (Zsolt 26,8) A hidas evangélikus gyülekezet október 10-én 16 órakor istentiszteleten ad hálát Istennek, amiért templomának tornya megújult. Az istentiszteleten Isten igéjét Gáncs Péter püspök hirdeti. Az istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre mindenkit hívunk és várunk. Cím: 7696 Hidas, Kossuth u. 82.

HIRDETÉS

A pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet Lőrinci Érdeklődők Teaháza (LÉT) szeretettel hív minden érdeklődőt következő alkalmára október 6-án, kedden 18 órára. Vendégünkkel, Velkey Györggyel, a Bethesda-kórház főigazgató főorvosával beszélgetünk az orvoslás és emberség mai kihívásairól. Helyszín: evangélikus gyülekezeti terem, 1183 Budapest, Kossuth tér 3. Megközelíthető az Üllői úton vagy az 50-es villamossal.

HIRDETÉS

A Bethánia CE Szövetség október 10-én, szombaton 10 órai kezdettel őszi országos csendesnapot tart A közösség „ellenségei” összefoglaló címmel a józsefvárosi református egyházközség templomában (Budapest VIII., Salétrom u. 5.). Szeretettel hívunk minden érdeklődőt.

HIRDETÉS

„A könyörgéstől a hálaadáson át Krisztus dicsőítéséig” • Október 11-én, vasárnap 18 órakor a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó utca 17.) Fassang László orgonahangversenyére kerül sor. A rendhagyó műsor gerincét J. S. Bach koralfeldolgozásai adják. Ezenkívül improvizációt hallhatunk egy régi magyar dallamra és egy bibliai Krisztus-himnusz felett. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) Evangélikus testvér-gyülekezeti kapcsolatok a Kárpát-medencében című sorozatának legközelebbi alkalmát október 8-án 17 órakor tartják a józsefvárosi evangélikus templomban (1085 Budapest, Üllői út 24.). Téma: Erdély (Románia) / Fazekasvarsánd – Lovászpata. Áhítattal Zászkaliczky Péter, előadással Horváth Csaba és Dechertné Ferenczy Erzsébet szolgál.

HIRDETÉS

Meghívó

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület Isten iránti hálával ebben az esztendőben ünnepli megalakulásának 85. évfordulóját. Ebből az alkalomból hálaadó istentiszteletet tartunk október 3-án, szombaton délelőtti 11 órakor a budavári evangélikus templomban. Igét hirdet Gáncs Péter püspök. Az istentisztelethez csatlakozóan ünnepi közgyűlést tartunk, amelyen dr. Hermann Schoenauer rektor (Diakonie Neuendettelsau) tart előadást. Ünnepi istentiszteletünkre és közgyűlésünkre tisztelettel meghívjuk és szeretettel várjuk!

Taschner Erzsébet főnök asszony, Veperdi Zoltán lelkész

HÍREK, HIRDETÉSEK

Ezt mondja az Úr: „*Én újat cselekszem, most kezd kibontakozni, majd meglátjátok!*” (Ézs 43,19a) Isten iránti hálával tudatjuk, hogy új gyülekezeti termünket október 3-án 15 órakor a budakeszi református templomban (Budakeszi, Fő út 153.) tartandó istentisztelet keretében szenteli fel dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke. Ünnepi alkalmunkra szeretettel várjuk.

A budakeszi evangélikus gyülekezet

A Lepramisszió szeretettel hívja és várja támogatóit és az érdeklődőket őszi csendesnapjára, október 12-én, hétfőn délelőtt 10 órára az újpesti baptista templomba. Cím: 1043 Budapest, Kassai u. 26. (A hármastól a Munkások utcáig 5 perc gyalog.)

HIRDETÉS

KÖSZÖNTÉS

Az ároni áldás szavaival köszöntjük dr. Vitális György aranydiplomás geológust nyolcvanadik születésnapja alkalmából. „*Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged! Ragyogtassa rád orcáját az Úr, és könyörüljön rajtad! Fordítsa feléd orcáját az Úr, és adjon neked békességet!*” (4Móz 6,24–26) Kedves Tata, Isten éltesen sokáig! Szeretettel: A család

Fizessen elő
lapunkra!

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

APRÓHIRDETÉS

Én 38/173/80, Istenben hívó férfi vagyok, akinek életéből hiányzik egy társ. Házasság céljából szeretnék ismerkedni. Egyedül nem jó élni. Tel.: 30/752-6978.

Társkeresés keresztény diplomásoknak. Tel: 30/254-0414 (kedd de.)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

„*Jóságod és szereteted kísér életem minden napján, és az Úr házában lakom egész életemben.*” Zsolt 23,6 (Lk 22,35; Lk 12/13–14/15–21; 2Kor 9,6–15; Zsolt 67) Egyedül egy rideg, idegen helyen vagy elégedetten, az otthon melegében másképp ér ez az ige bennünket. Bizony néha kietlen és hűvös ez a világ, de ha megismerjük, ha betöltjük szeretettel, békességgel, imádsággal, akkor a mi számunkra is igazi otthon lesz. Az Úr mindenütt a közelünkben van, nem lehet Istent a templom falai közé beszorítani. – Add, Uram, hogy lássuk, hogy nemcsak a templom a te házad, hanem az egész világ, ahol élünk! Ámen.

Hétfő

„*Uram, te vagy az Isten, és igazak a te ígéreteid.*” 2Sám 7,28a (2Thessz 2,13; Mk 5,24–34; Lk 14,25–35) Mennyire nehéz ezt kimondanom akkor, amikor csalódással kell elfogadnom, hogy mást mérsz rám, mint amit elvárok! Dávid király mondta ezt az imádságot válaszul az Úrnak, aki Nátán prófétán keresztül kinyilatkoztatta, hogy bár olyan nagy nevet szerzett neki, amilyen csak keveseknek adatik meg, Dávid mégsem építheti fel a templomot. Uram, én is folyton fel akarom építeni a magam templomát, a magam egzisztenciáját, neked sokszor mégis más az elképzelésem. Hiszem, hogy szebb is, igazabb is, mint amit én gondolok. – Adj erőt, Uram, elfogadni a te végzéseidet, mert hiszem, hogy igazságos vagy! Ámen.

Kedd

„*Krisztusban lakik az istenség egész teljessége testileg, és benne jutottatok el ti is ehhez a teljességhez, mert ő a feje minden fejedelemségnek és hatalmaságnak.*” Kol 2,9–10 (Zsolt 16,11; Jak 1,1–6/7–11/12–13; Lk 15,1–10) Néha elveszítem bizalmamat, és aggódom a világért, nemzetemért, egyházamért, gyülekezetemért. De ez csak addig tart, amíg eszembe nem jut, hogy te felleltesz az emberi, világi hatalomnak. Bármennyire tévúton járunk is, bármennyire a nyereség- és hatalomvágy vezet is bennünket, te helyretesz a hibáinkat. – Érted meg velünk, Uram, hogy nem elég itt a földön kincset gyűjteni, világi karriert építeni! Láttasd meg velünk, Uram, hogy tebened rejlik az igazi teljesség és megelégedettség! Ámen.

Szerda

„*Higgyétek, hogy mindazt, amiért imádkoztok, és amit kértek, megkapjátok, és meg is adatik nektek!*” Mk 11,24 (1Sám 14,6b; Lk 7,1–10; Lk 15,11–32) Tényleg elhiszem, hogy amit imádságban kérek, az meg is adatik nekem? Tudat alatt néha talán tisztában is vagyok azzal, hogy nem érdemlem meg, vagy pedig nagyon kicsi az esélyem rá, hogy megkapjam, amit szeretnék. Vajon őszintén viszem-e kéréseimet Isten elé? Vajon hittel fogadom-e, amit kapok? Mielőtt nekiállok reklamálni az Úrnál, és követelni a jussomat, mindezt végig kell gondolnom. – Adj, Uram, alázatot és egy mustármagnyi hitet, és hegyeket mozgathatok meg! Ámen.

Csütörtök

„*Igdé kijelentése világosságot gyűjt, értelmessé teszi az együgyűeket.*” Zsolt 119,130 (Zsid 2,1; ApCsel 5,34–42; Lk 16,1–9) Ahogyan a betlehemi csillag fénye beragyogta Jézus születésének éjszakáját, úgy ragyogja be a világot Isten ígéretének örömhíre. Ennek hiányában az ember csak együgyű lény lenne, aki csak földi dolgokért küzd, és ez a világ önmagában, emberi erővel nem tehető jobbá. Uram, láttam betegeket, fogyatékkal élőket, együgyűeket, lelki roncsokat, amikor a te szeretetedről tettek tanúbizonyságot. – Adj erőt nekem is, „egészségesnek”, hogy a te szeretetedről és megváltásod örömhíréről bizonyosságot tehessek! Ámen.

Péntek

„*Az én népem lesznek, én pedig Istenük leszek, valósággal és igazán.*” Zak 8,8 (Róm 9,4–5; Jn 19,28–30; Lk 16,10–18) „Valósággal és igazán” – mintha nem hinnénk el, hogy te vagy a mi Istenünk. Miért nem érzünk valóságosnak, Istenünk? Talán már annyit csalódtunk az ígéretekben, hogy ezt sem hisszük el? A két szó azt fejezi ki, hogy egyszer nemcsak mint rejtőzködő Istent, hanem mint ítélkező Istent is megismerünk majd téged, Uram. – Add, hogy addig ne vesszünk el végleg, hogy nevedet ne felejtjük el, és tebened reménykedjünk, valósággal és igazán! Ámen.

Szombat

Krisztus mondja: *Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró!* Jel 3,15 (1Sám 7,3b; Mt 14,22–33; Lk 16,19–31) Sokszor meglegtségünk a langyos válaszokkal, a „majdnem” megoldásokkal. „*Legyen a ti igenetek igen és a ti nemetek nem.*” Előfordul, hogy a jó elbírálás érdekében simulékony válaszokat adunk, „langyos” a beszédünk – de Isten erre azt mondja, hogy „kiköplek a számból”. Vannak krisztusi alapelvek, amelyeket nem lehet feladni a megegyezés vagy a jó tetszés kivívásának érdekében. – Add, Uram, hogy megtaláljam a helyes utat, és neked tetsző legyen a szavam és a hitem! Ámen.

■ GERLAI PÁL

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 4-étől október 11-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
 <p>21.00 / m2 Az élet egy csoda (szerb–francia romantikus vígjáték, 2004) (149') 1992. Bosznia: Luka, a Belgrádban élő szerb mérnök egyszer csak fogja operaénekes feleségét, Jadrankát, és tehetséges focista fiát, Milost, és leköltözteti a családot a semmi közepére, egy kis faluba. Az a terve, hogy olyan vasútvonalat épít, amely összeköti Szerbiát Horvátországgal, turistaparadicsommá változtatva így a vidéket...</p>	<p>11.10 / m2 Hely a nap alatt</p> <p>11.34 / M. Katolikus Rádió Gospelkrónika</p> <p>14.00 / Európa Rádió Határtalan Benne: Evangélikus félóra</p> <p>17.25 / Duna II. Autónia Magyar történelmi arcképcsarnok (magyar ismeretterjesztő sorozat) Bajcsy-Zsilinszky Endre</p> <p>18.15 / PAX Emlékezzél meg az egész útról (dokumentumfilm) (44')</p> <p>19.10 / PAX Mindig úton (dokumentumfilm) (46')</p> <p>21.00 / Duna Tv Darwin rémálma (osztrák–belga–francia–kanadai–finn–svéd dokumentumfilm, 2004) (107')</p>	<p>5.20 / m1 Hajnali gondolatok</p> <p>8.30 / Duna Tv Isten kezében (26') Az ábrázolás dicsérete</p> <p>10.30 / Hír Tv Ősök tere</p> <p>14.40 / Duna Tv Szent István emlékezete (magyar ismeretterjesztő film, 1995) (40')</p> <p>16.20 / m1 Magyar Golgota Az aradi ereklgyűjtemény</p> <p>20.10 / m1 Klapka légió (magyar tévéfilm, 1983) (110')</p> <p>20.30 / Duna Tv Szirmok, virágok, koszorúk (magyar filmdráma, 1984) (102')</p> <p>21.00 / m2 Szabadságharc Szebenben (magyar tévéjáték, 2007) (56')</p>	<p>7.55 / Duna Tv Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) A soproni domonkos templom</p> <p>11.34 / M. Katolikus Rádió Legkedvesebb könyveim Dr. Szűcs Ferenc református teológus mesél kedvenc olvasmányairól</p> <p>18.05 / Rádió 17 (Budapest) Evangélikus félóra Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</p> <p>22.00 / Duna Tv Hotel Ruanda (amerikai–angol–olasz–dél-afrikai filmdráma, 2004) (117')</p> <p>22.20 / m1 Míg a halál el nem választ (amerikai filmdráma, 1992) (89')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>7.00 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) (26')</p> <p>10.20 / m2 Miért? 1551. december 17.: Fráter György meggyilkolása</p> <p>11.05 / m2 Négyszázezer nap (magyar ismeretterjesztő sorozat) Csatlakozás a keresztény Európához</p> <p>11.35 / TV2 Az ezüst oroszán birodalmában (spanyol–NDK kalandfilm, 1965) (95')</p> <p>18.40 / PAX Luther Omnibusz 2005 (52')</p> <p>20.30 / Duna Tv Napló apámnak, anyámnak (magyar filmdráma, 1990) (111')</p> <p>21.00 / Duna II. Autónia Rodostó Kassán Tóth-Máthé Miklós Rodostó című színművének bemutatója</p>	<p>5.20 / m1 Hajnali gondolatok</p> <p>11.34 / M. Katolikus Rádió Zenémmel dicsérem... Fejezetek a kortárs egyházzeneből</p> <p>14.10 / Duna Tv A kenyérben a lelkünk is benne van... (magyar dokumentumfilm, 2005) (19')</p> <p>15.15 / PAX Hét szó az emberért (multimédiás passió)</p> <p>21.00 / Duna Tv A Rotary Irodalmi Díj gálaestje (120')</p> <p>21.55 / m2 A pingpong királya (svéd filmdráma, 2008) (107')</p> <p>22.20 / m1 Rekviem egy álomért (amerikai filmdráma, 2000) (100')</p>	<p>5.20 / m1 Hajnali gondolatok. Balicza Iván evangélikus lelkész</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében. A szakrális művészetek hete (26')</p> <p>13.00 / Lánchíd rádió Hittel és gitárral Keresztény kortárs zenék</p> <p>16.00 / Duna Tv Szerelmes földrajz (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2009) (33')</p> <p>Szigetközi utazás Kozma atyával</p> <p>18.34 / M. Katolikus Rádió Versenyképes-e a „jó pásztor”? Vezetői eszményképek a Bibliában és napjainkban</p> <p>21.05 / m1 Hintónjáró szerelem (fekete-fehér magyar játékfilm, 1955) (81')</p>	<p>8.08 / Vörösmarty Rádió (Székesfehérvár) Evangélikus félóra Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</p> <p>10.00 / m1 Metodista magazin</p> <p>10.25 / m1 Evangélikus ifjúsági műsor</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) (26')</p> <p>15.10 / PAX Fejezetek a magyar kereszténység történetéből Reformáció</p> <p>15.34 / M. Katolikus Rádió Gregorián énekek</p> <p>21.05 / Duna Tv Gadjo dílo – A bolond idegen (francia–román filmdráma, 1998) (97')</p> <p>22.00 / Civil Rádió Gospel vasárnap</p>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószervező: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence

(bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter –

Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu),

Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Magyarországi Evangélikus Egyház

Honlap: www.evangelikus.hu

